

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben naznoz nordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 1.

Halottak napja.

Sok halottja van a magyar nemzetnek, kiknek emlékét kegyelettel üli meg évről-évre az ország. Büszkeségét képezik e nagy férfiak és dicsőségét, akiknek hazafi erényein lelkesedni tanul az ifjuság, fölmelegszik s reményt merít a férfi.

Ámde a múlté a dicsőség, a nagyok számalmas, törpe unokái oly sivár jelent teremtettek a nemzetnek, hogy sír tőle a lelke minden önzetlen hazafinak.

Van is nagy oka reá.

Testvérharcz dulja föl a hont Kárpátoktól Adriáig. Ne tagadja, ne szépitse senki e tényét, ne is igyekezzék azt nyegle kozmopolita liberáliskodással mentegezni, mert csattanósan megczáfolja a választásoknál kiontott vére nemcsak a védtelen választóknak, hanem a gyöngé nőknek is, kiket csak az nem szokott kímélni, akiből kihalt minden emkeri érzés és aki vérszomjazó tigris gyanánt vérben gázol, hogy hatalmi viszketegének eleget tegyen.

A halottak száma már huszonhatra rug, a sebesülteké megszámlálhatatlan, — akiknek sorából napról napra többen esnek áldozatul a kapott sérüléseknek.

Bánffy báró kormányelnök egy gar madába hordathatja vérbe fagyott tete-

meiket és fölútheti trónját rajta, de az ártatlanul kiontott vér oda fog tapadni miniszteri székéhez és minden ember, aki nem vetkőzött ki az emberi érzésből, borzalommal fog azokra a kitörhetetlen vérfoltokra tekinteni, ujjal mutatván rá: ime a b. Bánffy áldozatai, a liberális kormányrendszer halottai, kikkel körülszanczolta magát, hogy rettegésbe ejtse az egész országot.

Halottak napja van, emlékezzünk meg róluk és ne feledjük azt a szegény asszonyt, a ki kilenczedik hónapja áldott állapotban a Bánffy csendőreinek szuronyai alatt kiadta a lelkét, még utolsó leheletével is azt rebegvén: Krisztusért halok meg.

Halottak napja van, emlékezzünk meg e hős asszonyról. De emlékezzünk meg arról is, hogy az a csendőr-szurony két életet oltott ki benne, hogy a kormány jelöltje diadalt ülhessen a nép jelöltje fölött.

Ha ezeknek az áldozatoknak a scalpjaival fog majd megjeleni a triumfátor az új országgyűlésen, a véres mandátumok birtokosai hozsánnával fogják ugyan fogadni, de fölöttük fognak majd ott lebegni az áldozatok és föltárva halálos sebeiket Istent és az emberiséget ítélre fogják hívni köztük és amazok között.

Halottak napja van, az ítélet napja sem marad el.

Amint most halottak napján egész városok és vidékek kivonulnak ama sir-rokhoz, melyekben a hatalom hasonló áldozatai nyugosznak, azonképpen a legujabb áldozatokat is vértanukként fogja tisztelni az utókor és példát vesz majd rajtuk, mint ahogyan a vallásos hazafias polgárság fölbuzdul példájukon.

Ám nevéssen a hatalmas gög, de ne feledje, hogy halottak napja van.

Az ország pedig tudja meg, hogy a legfelsőbb udvar ama véres választások első hírére sietve távozott ez országból, a programm ellenére be sem várva az az ezredéves kiállítás ünnepélyes berekesztését, melyen részt vett volna és csak azután utazott volna arra a fényes nászra, mely ott a közelebbi napokban végbe-megy.

Bánffy báró bármennyire kérte is, nem tudta elérni, hogy e legfelsőbb elhatározáson változás essék.

Azok a halottak hangosabban beszélnek, mint az élők és hangjuk elhat mind magasabbra, míg bekövetkezik a tetemrehívás, amely nem marad el, mivel amaz áldozatokat nem lehet a feledés fátyolával eltakarni.

Halottak napja van: élők emlékeztek meg róluk és a bekövetkezendő halálról.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy barát választási élményei.

A néppárt még alighogy megszületett, úgy szólván még csak egy eszme és már mégis — nagyhatalom. A képviselő választások közben, a liberális kormány semmitéle ellenzékétől nem félt úgy, mint ettől a párttól; a nevének megemlítésétől is oly ideges lázba esett, hogy víziói is voltak. Ilyen rémes látomány volt például az, midőn a főispánok titkos rendeletet menesztettek a közigazgatási hivatalokhoz, melyben figyelmeztetnek, hogy vigyázzanak, mert: »barátruhába öltözött néppárti agitátorok járnak az országban és prédikálják a népnek a néppárti elveket.«

Ez természetesen csak a nyitánya volt a titkos rendeletnek, a záradékában utasítottak: a barátot azonnal elfogatni és biztos zár és őrizet alatt tartani mindaddig, míg a dicsőségesen uralkodó liberális jelölt a mandátumot a kezében nem tartja.

Én (mondhatnám szerencsétlen) éppen a »rajdemüsi« választó-kerületben szedtem életkét, tyukocskát, tojáskát a sztrobkói atyák házában — Isten nevében, t. i. krestáltam. A krestálás — Des sind landes! — jól ment: zsákjaim, garabóim, ketreczem már csaknem tele voltak. Jól ment minden. Hruz Mihály uram a koszfráter, volt a liberális pártnak a főkörtése, hát »sunus hornines« elképzelhető, hogy

az én szőresuhám alatt is megmozdult az a vén szív, amely 1849-ben ott dobogott a muszkák előtt. Huzd rá more! Az ivók, a mulatok közé keveredtem; mulattam, ittam — mintegy barát.

Hiszen ha csak ittam volna! bárcsak ittam volna, mint a szivacs, bárcsak áztam volna el, mint a — fluszpapiros; De hát mit is mond a költő? A magyar ember, ha iszik, hát, — »jár a szája, jár a lába.« Hát hogyne járt volna a szája Hiláriusz barátunk, a kit becsületes néven Kemény Jankónak hívtak addig, még ezzel a szőresuhával be nem fődtem azt a muszkagolyók által összeroncsolt testet, melyben az összeroncsolt lélek és a honfibanatban megkövült szív, másra úgy sem volt való, mint a hogy a zárda néma falai között imádkozzék a szegény szerencsétlen magyar hazáért.

És mivel most is szegény, szerencsétlen ez az ország: nagyot dobbant a kőszív, nagyot ugrott a plezuros láb és — a hordón volt a barát. Kedves polgártársaim! Ti azon hitben éltetek, hogy a liberális párt borát isszuk itt ingyen; családtok. Dupla krétával írják ezt föl az ország kontójára, benne lesz ennek az ára tisztesen az adótokban nemcsak, de még az a hatvan-hetven milliónyi kvóta-többlet, amelyet a mostani dinomdánomot rendező liberálisok készségesen megszavazni fognak — az se kutya; azt is nektek fog kelleni kikaparni a tíz körmötökkel abból a szegény, apátok által vérrelkőnynyel öntözött magyar földből.

Hurráh! Rontott be egetverő ordítással az

az udvarba három zsandár, hat fináncz, a rezes orru notárius, a juhszemű anyakönyvvezető, az utmester, az utkaparó, a bába és a holtrészeg kántor is, hogy vele a diszes ostromló sereg kiegészítve legyen.

Lekaptak a hordóról, mint a vihar a tolat és — vittek a faluházához a — dutyiba... Per amoram! a dutyiba!

— Vigyük az álruhába öltözött néppárti agitátort. — Ordított az anyakönyvvezető, mint Jónás a viziló.

Anyira protestáltam a szólás szabadság ezen durva megsértése ellen, hogy hánykolódásom közepette, még az ujdonat új hőzentrágerom is elszakadt. Hruz Mihály uram is protezsált, de meg Hruz Mihályné asszonyom; ez utóbbi különösen még a seprűvel is, melylyel a korhely notáriusnak még a parókáját is leütötte a tökfefjéről. De hát: ki akadályozza meg a vihart, az orkánt, a ciklust, meg — ez idő szerint, Bánffy Dezső báró mindenható hatalmát Magyarországon?! . . . Bent voltam a dutyiban. Per amoram patris Dei! Nemcsak én voltam a dutyiban, hanem egy toprongyos cigány, a Csicsa is, ki nekem boldogabb napokban a zsákot hordta kvéstálásaim alkalmával. (Sok tojást ellopott az a Csicsa.)

— Káj besesz More?

— Hát nem ismer tisztelendő szent bokréta? Én vagyok a Csicsa cigány. Egy bolond malacz jött a kunyhómba és vigyázatlanságból a fejét a kalapácsom alá tette: Hát mit tettem vele, hogy meg ne bűdösödjék? meg-

A vedlés.

Gróf Szapáry Gyula, volt miniszterelnök, azért a kormánypárt egyházpolitikai radikálisai megbuktattak és aki még két hónap előtt erős ellenzékét fejtett ki a Bánffy kormány ellen, beadta derekát és állást vállalt ugyanattól a miniszter elnöktől, akinek politikáját károsnak és veszélyesnek hirdette egész az utóbbi választásokig.

Ugy látszik, ez családi bajja nőtte ki magát. Mint ugyanis Budapestről október 31-ről tudósítónk sürgönyzi gr. Szapári László követi Gyula gróf példáját.

Az egyházpolitikai ellenzéknek ez a fiatal tagja, akinek beszédei a képviselőházban és országban gyújtó hatást gyakoroltak nyílt levelet intézett b. Bánffy miniszterelnökhöz, melyben teljesen rendelkezésére bocsátja magát.

Azt írja ugyanis benne, hogy belép a kormánypártba, melynek konzervatívabb elemeihez fog csatlakozni. A revizióról — írja — egyelőre lemond; és majd csak akkor követeli, ha általános európai mozgalom indul meg ez irányban.

Levele végén pedig meghunyászkodva hizeleg Bánffynak, mondván, hogy »azért csatlakozik hozzá, mert benne ellentétben az előbbi (Wekerle) kormánnyal a korona nimbuszának hü őret látja.«

Nem akarunk vitába ereszkedni. Szapáry László gróffal eme nyilatkozata miatt egyszerűen csak azt kérjük: mikor volt őszinte s lojális?

Most vagy akkor, midőn az ellenzékét állította?

Vagy talán a mostani választások tévítették meg, őt, aki néhány hónap előtt még a kuriai bíraskodás tárgyalása alkalmából mennydörgött b. Bánffy ellen.

Az osztrák liberális közvélemény a magyar választásokról.

Ausztria liberálisai közt nagy az öröm a Magyarországon végbement képviselőválasztások eredménye felett. Ennek első sorban a »Neues Wiener Tagblatt« ad kifejezést, mely lap hosszabb cikkben fejtegeti a választás eredményének a kiegyezésre, különösen pedig a kvóta felemelésére nézve kedvező befolyását.

ettém; azért ülök itt a dutyiban. Talán szent atyám is valami ilyen bolond malacot csusztatott a kvéta-zsákba, azért került ide mellém a dutyiba . . . Adjon egy kis bagót, áldom azt a menyországra való szent lelkét!

Az idő este lett.

Kip-kop — zörgették a dutyi ajtaját.

Hruz Mihály uram és jólelkű hitestársa, az én kedves Bori nénem, jöttek feltűzött szuronyos csendőrök és finánczok között, és hoztak vacsorát, derékaljat, párnát, vánkost; és vigasztaltak kenetteljes szavakkal, hogy nyugodjam meg a jó Isten végzésében, türjem sorsomat. Hiszen úgy sem fog sokáig tartani a rabságom; mert holnap megválasztják képviselőnek a szolgabíró, aztán mehetek én is kvestálni. Mert a mint a takács mondja, csak az a rezes orru nótárius akart kedveskedni a főispánnak ezzel az otromba barátfogással.

Egondoltam a dutyiban a világ folyása és a híres magyar szólásszabadság fölött és a fölött, hogy ezért bizony ostobaság volt magamat Temesvárnál a muszkák által összelődztetni! . . . És levettem a csuhát, végig nyugtótam a Bori néni derekán és a sok izgalom, méltatlanság és szemtelenség után, mit rajtam elkövettek, mint a bunda, elaludtam.

Réggel mire én fölbredtem, a Csicsa cigány kibontotta a dutyi vályogfalát és elszökött és elszöktette magával a gazember a csuhámat is. Az egész falu a választáson lévén, a kisbíró gubájában mentem Hruz Mihály konfráterékhez és onnét telegrafiroztam a

E lap szerint nyilvánvaló, hogy Magyarország választó közönségének óriási többsége szankcionálta a magyar kormánynak a kvóta ügyben elfoglalt álláspontját. Ezen álláspontot Bilinszky osztrák pénzügyminiszter kijelentése tette nyilvánossá, mely oda irányul, hogy az osztrák kormány csak azon feltétellel fogadta el a vám- és kereskedelmi egyezmény meghosszabbítására vonatkozó feltételeket, ha Magyarország kvótája felemeltek.

»Az a nagy többség tehát, — írja a nevezett liberális lap, — melyet Magyarország a képviselőházba küld, bizonyára sietni fog a magyar kormány által elvállalt kötelezettségnek eleget tenni, s ily körülmények közt nincs kétség benne, hogy Magyarország irányadó köreiben a kvóta felemelése ellen elvi kifogásokat nem támasztanak.«

Meri-e még Bánffy ezután is állítani, hogy nem tett kötelező ígéretet a kvóta felemelésére nézve? És mit szólnak a választók ehhez, akik ezt a kormányt támogatták? Majd ha elfogy a mámor és az »alkotmányos ajándék«, akkor keservesen fogják emlegetni, hogyan mentek lépre.

Felhívás előfizetésre.

F. évi november 1-től a „Tiszántúl“ politikai napilapra új előfizetést nyitunk.

A „Tiszántúl“ zászlójára a katolikus s hazafias szellem és irány eme jelszavai vannak felírva: Isten, király, haza!

A „Tiszántúl“ az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Kérjük tisztelt elbarátainkat, hogy lapunk terjesztésével szent s hazafias elveinket is minél szélesebb körben terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek a lap homlokán olvashatók. A szerkesztőség.

Képviselő választások.

— Távirati tudósítások. —

Békés-Csaba: Zsilinszky Mihály államtitkár kp. 378 szótöbbséggel nyert Szalay nagybirtokos, revizionista fg. ellenében. Óriási az elkeseredés a hallatlan praktikák miatt. Zsilinszkynek most választania kell a békés-csabai

és zólyomi mandátum közt; hir szerint meg fogja tartani a drága b.-csabai mandátumot.

— Békés-Gyula: (9 óra 20 perc.) Dutkay Béla választási elnök két ajánlatot vett át. Az egyikben Bartha Miklóst ajánlják, a másikban Terényi Lajost. A kormánypárt részéről Oláh György megyei főügyész és Szénássy József jelentkeztek bizalmi férfiakul, a függetlenségi párt részéről pedig Polónyi Géza és Frankó László. Mindkét párt nagy erővel jelent meg; táboraik közt a rendet fölös számmal kiharancsolt katonaság és csendőrség tartja fenn. A szavazás megkezdődött.

(10 óra 30 perc.) A belváros leszavazott; ez a kormánypárt birodalma. Terényi Lajosra esett 187, Bartha Miklósról 9 szavazat. Most kezd szavazni a II. kerület, a mely már a Bartháé. Bartha beteg ide érkezett.

— Békés-Gyula: A választás kormánypárti Terényi és Bartha Miklós közt hevesen foly. Bartha beteg ideérkezett, vele vannak az Ugron-párt eddig megválasztott tagjai, egyik bizalmi férfia Polónyi. Először kormánypárti belváros leszavazott; ekkor Terényi 187, Bartha 95 szavazatot kapott; délből 268:157, félkettőkor 355:295, csak egy városrészt van még hátra. Bartha-párt erősen küzd; háromkor Terényi 405, Bartha 350.

Békés-Gyula: Terényi F. kp. Bartha Miklós (Ugron) fg. ellenében harminczkét szótöbbséggel győzött. Hallatlan az míg a mostani választások alatt is, amit itt a kormánypárt elkövetett: Az elkeseredés nem ismer határt.

Nagyküküllő megyében a választások eredménye a következő:

Kőhalom: Pildner Ferencz kormánypárti szász.

Segesvár: Melczér Vilmos kormánypárti szász.

Szent-Góta: Bauszner Guido kormánypárti szász.

Medgyes: Binder és Rosenouer kp.-ak közt erős a küzdelem.

Nagybecskerek (város): Demkó Pál kp. választott; a szerb választók legnagyobb része tartózkodott a szavazástól.

Békés: Meskó fg. (Kossuth-p.) nagy többséggel győzött Igaz Pál Ugronista ellenében.

Budapest. A nemzeti párt elnöksége tekintettel Apponyi választásának tisztatlanságáról elterjesztett hírekre, nyilatkozatot adott ki, melyben addig is, míg a rágalmak alávalóságát számbelileg kimutathatja, konstatálja, hogy soha választó közönség nagyobb kísértés-

gvárdiánnak Sitrabkára, hogy ha barátot akarnak: küldjenek csuhát; mert az enyim első áldozata lett a Bánffy és vitéz mamelukjai kvótájának. K-ly

Halottak napja a Székelyföld egyik városában.

Irta: M A R I N O.

Zord, komor őszi napok járnak. A fákról zizegve, mintegy megsemmisülve hullanak le a sárga lombok. Sőt a még félig-meddig zölddek sem állhatnak ellen az erős szélrohagnak.

Minden hely, mely eddig a természet minden pompáját láttatá, az enyészet képét tárja elénk. Nagyon helyesen hasonlítják a késő zord őszi naphoz a haldoklót.

Ha valahol a pusztulás romboló keze mutatkozik, az leginkább a temetőn látható.

Már pedig, kinek nincs ott kedves halottja? Nem szűnik meg a szerető szív vonzalma azzal a rideg halommal. Összeköti őket még a hit összezuzhatatlan láncza, melybe mi mind görcsös kezekkel kapaszkodunk belé.

Tény az, hogy nagy argumentum a tulvilág léte mellett az élők páratlan ragaszkodása és páratlan tisztelete halottaik iránt.

Ha szép a temető tavasszal, midőn az örököződek a mondhatlan báju ibolyákkal oly rózsává teszik azt a különben nagyon is rideg hantokat, vagy nyáron, midőn a többi virágok ezrei hintik illatukat a halomra, s valami tulvilági színt kölcsönöznek a körülötte fekvő tár-

gyaknak is, — mindez, ha nincs is meg öszel, az általános pusztulás évszakában, mégis a szeretet rendkívüli megnyilatkozása erre a sivár időszakra esik.

Fölösleges is említenem, hogy a halottak napját megelőző este, Mindenszentek estéjének fénye és pompája ez.

Nem tudom, mindenütt úgy van-e, de a Székelyföld mindenik katolikus temetőjében nagyszerű kivilágítás van.

Nézzük néhány sorban az egyikét.

Mindenszentek nagy ünnepének vesperája után elsem távoznak a hívők, hanem processióban, a celebráns fényes, gyászos segédletével a kántor szomorú éneklése után zümmögve, szép lassan, tudatával annak, hogy hova s miért mennek, a kissé emelkedett, dombos helyre ballagnak ki. Ott illő komolyság mellett megkezdődik a méla, de fenséges ceremónia, melyet egyszerre, mintegy megszakítanak s akkor előlép a szónok, többnyire az assisztálók egyike.

Jó, gyakorlott szónoknak kell az ilyennek lennie, mert ha valamikor, akkor ezen alkalommal kell a szív hurjait megpengetnie, úgy hatni a kedélyekre és így a hit szárnyán elvezetni őket oda, honnan nincs visszatérés, hol kedveseink reánk kitárt karokkal várakoznak, hogy megköszönjék gyakori megemlékezésünket, főképp a tisztító-tűzben szenvedők, várva segítségünkre stb.

A nagyon rövid őszi nap már-már le is nyugszik, mire a fenséges gyászos szertartás a predikációval véget ér.

nek hősiesebb polgári erénnyel ellent nem állott, mint Jászberény választó polgársága.

— **Nyárad-Szereda:** A kerület bukott ellenzéki képviselőjelöltjétől, Pálosi Dénes urtól levelet kaptunk, a melyben elénk tárja a választás adatait. E szerint a kerületben, a mely harmincz év alatt csak egyszer választott kormánypartit, s a melyet két ízben legutóbb Szentiványi Kálmán képviselt nemzeti párti programmal (Szentiványi tudvalevőleg közvetlenül a mult országgyűlés berendezése előtt lett nemzeti pártból kormánypartivá) a választók a választás napjáig, az ellenzéki jelölt zászlaja alatt maradtak a kormánypart rendkívüli erőfeszítései ellenére. Szentiványi és kétségbeesett emberei a helyzet ily állását távirati uton tudatták Bánffy miniszterelnökkel a ki a válaszképen 17 ezer forintot küldött azzal a parancssal, hogy a kerületet meg kell venni. A szolgabírák, a községi bírák és ajegyjegyzők egész hada egy éjjelt szentelt a munkának a választás előtt való napon és 2—300 forinttal sikerült az ellenzék embereit megvásárolni, a kik, ha a rájuk bízott embereket nem tudták elcsábítani, otthon hagyták őket és elvitték magukkal a fuvarosokat. A fuvarjukról megfosztott választók egy része gyalog ment a 4—6 óra járásnyi távolságból szavazni, de beérkezve a kerület székhelyére, újabb csalódás érte őket. Mert ha az újból kínált 5—10 forintot visszautasították, akkor nem szavazhattak le: a községi bírót nem vihették magukkal, a nélkül pedig nem fogadták el szavazatukat. Így vették meg a nyárad-szeredai kerületet 25 ezer forintért.

— **Fiume:** Batthyány Tivadar kormánypartit, a ki a mult cikluson pártonkívüli programmal képviselte a kerületet, egyhangulag újra megválasztották.

— **Szentugota:** Bauszern Guiróló kormánypartit jelöltet közfelkiáltással megválasztották.

— **Miskolc:** Az északi kerületben Lánzy Leó kp. 430 szavazattal lett megválasztva Mocsáry fg. 269 szavazata ellenében. E szerint Lánzy Leó két mandátum felett rendelkezik, az egyik az, melyet a csaszai választási elnöktől ajándékba kapott, a nélkül, hogy szavazásra került volna Csernoch kanonok néppártival szemben, miután a kiváló elnök a néppárt jelöltjét, mint ismeretlen foglalkozású egyént, elütötte a megválaszthatástól.

— **A miskolczi déli kerületben** szintén a kormánypartit Szemere Attila győzött Herman Ottó fg. ellen 163 szótöbbséggel. Mint tudósítónk sürgönyzi, a liberálisok

győzelme miatt azonban itt is nagy az elkeseredés és a tüntetés egyre nagyobb mérvet ölt. A katonaság készenlétben várja a parancsot a kivonulásra.

Egyenlő szavazatok Rimaszécsen. Az alkotmány visszaállítása óta kétszer volt arra eset, hogy a képviselőjelöltek egyenlő szavazatot kaptak. Az első eset Nagyváradon fordult elő 1878-ban. Akkor Szilágyi Dezső mérsékelt ellenzéki 520 és Teleszky István szintén 520 szavazattal került ki. A mostani választásoknál Rimaszécsen történt: Draskóczy László kp. 1014, Fáy Barnabás fg. szintén 1014 szavazatot nyert.

— **Kézdivásárhely:** A városi kerületben Benke Gyula kp. Molnár Józsiás fg. ellen megválasztották.

— **A kölesdi mandátum.** Kossuth-párti Pichler Győző mandátumát a megsemmisítés veszedelme fenyegeti. Kossuth titkára ugyanis a legmerészebb álmaiban sem képzelte el, hogy passzív választói joga rá nézve akár mikor értékes legyen, nem tartotta szükségesnek az aktív választói jogról gondoskodni. Miután a ki nem választó az nem is választható, ez a mandátum megsemmisül, ha a Busbach-párt petíciójánál. De mivel Berzeviczy mandátuma fölött is hasonló veszedelem lebeg, a barátságos paktum nincs.

— **A galgóczi Tarnóczy.** A következő sorok közlésére kértünk fel.

Nyilatkozat. A galgóczi kerület néppártjának az e hónap 28-án megejtett országos képviselőválasztásánál működött, alulirott bizalmi férfiai, ezennel országvilág előtt ünnepélyesen kinyilatkoztatják, hogy miután a párt embereivel szemben az elnök által tanúsított minősíthetetlen eljárás következtében az alkotmányos szavazást hallatlan módon megakadályozták, a választás befejezését be nem várva, a szavazó termet elhagytuk és így részünkről a jegyzőkönyvet alá nem irtuk. A küldöttségnél általunk vezetett jegyzeteinkből esetről-esetről kimutathatjuk, hogy közel negyedfélszáz néppárti választó honpolgárt elütöttek a szavazatától, a legkörmönfontabb ürügyek alatt. — A néppárti választók, daczára az elnökségnél ismételve is sürgetett kérésünknek, egyetlenegy igazoló jelenynyel ellátott közeget sem kaphattak, holott a kormánypart részéről talán száraz is lehetett látni, kik szabadon járhattak-kelhettek. Azonkívül oly törvénytelenégekről birunk biztos adatokkal, hogy hazafiai kötelezettségünknek tartjuk a független honpolgárok előtt kijelenteni, hogy a galgóczi október 23-iki képviselőválasztást nem tekinthetjük a kerület többség-

nek akarata gyanánt. Galgócz felülmulta Stomfát, Nyitrát, Giráltot. Kelt Galgóczon, 1896. október 29-én. Zamoyski Jenő gróf s. k., Hoenigh Ferencz s. k., Babóthy Pál s. k., Sándorfi Nándor s. k.

— **A szatmári korrupció diadala.** Szatmáron az erőszak és korrupció legszeméremetesebb eszközeivel megbuktatták Ugron Gábort és összecsinálták Chorin Ferencznek a többséget. Már a délután folyamán látni lehetett, hogy a hatalomnak törvényt nem ismerő parancsszava mitől sem fog visszariadni, ha arról lesz szó, hogy Ugron Gábortól a győzelmet ki kell csikarni. Kitünt ugyanis, hogy a Korona vendéglő vendégszobájában 80 megvásárolt és leitatott választót őriznek a Chorin kortesei, a kikre viszont az a szuronyos katonaság és esendőrség által vont kettős kordon vigyázott a mely a fogadót minden halandó elől elzárta: azaz, hogy be csak eresztettek embereket, de kifelé, a kortesek kivételével, egy leket sem bocsátottak. Nagy oka volt Chorin Ferencznek ily őriztetni választóit, mert ezek fejenként 300, mondd háromszáz forintjába kerültek a liberális pártkasszáknak. Mindezen előre való gondoskodás mellett sem bíztak azonban a kormánypart intézői a győzelem lehetőségében, a mit legjobban bizonyít az, hogy nem sajnálták a délutáni órákban husz szavazatért kerek negyvenezer forintot fizetni. Egynegyed öt óra-
kor, mikor a zárórát kitűzték, Ugron Gábornak volt 480, Chorin Ferencznek 522 szavazata. Ugron Gábornak hatalmas tartaléka ekkor kezdett felvonulni. Tömött sorokba, kettésével mentek a vörös tollasok Ugron Gábor zászlaja alatt a vározháza elé. A kormánypart elhülve látta a legyőzhetetlen ellenzék diadalmas felvonulását.

De öt percz alatt hirtelen változás állott be. A Galicziából lekommandírozott katonaság minden ok nélkül rohamot intézve, szuronyt szegezve nekirontott Ugron Gábor hadának. A sötétség már leszállott a városra s az utcái lámpák még csak esztelenül égtek. A megtámadott polgárság önvédelmében ellenállott a katonák szuronyainak. Csakhamar azonban jalkiáltásoktól lett hangos a térség. Egy ember halva rogyott össze, öt súlyosabban megsebesült, a kisebb sérülések számát nem lehetett megállapítani. A vér látására engedett a tömeg; a gaztett sikerült - szíjjel verték Ugron Gábor pártját. Mire a derék emberek kerülő utakon odaférkőztek a városháza elé, Chorin leitatott tartaléka leszavazott és Chorin Ferencz Szatmár képviselőjének kihirdetett 606 szóval Ugron Gábor 480 szavazata ellenében. Chorin Ferencz nem az utcákon mutatkozni, oly nagy volt ellene és megvásárolt szolgáncpe ellen az izgatottság. A katonaság egész éjjel megszállva tartotta a város utcáit.

— **Iglón folyó hó** 28-án ment végbe az országgyűlési képviselő választás. Leszavazott 1332 választó. Münnich Aurél kp. 690, Máriássy János báró 642 szavazatot kapott. Az iglói választókerület országgyűlési képviselője tehát ismét Münnich Aurél dr. lett. A vesztegetés a Münnich-párt részéről szeméremetlen módon folyt: 200—300 frtért vettek egy szavazatot. A hivatalos személyekre óriási presszió gyakoroltatott. Több faluban 8—10 ellenzéki választót elzárta, némely helyen ártatlanul, ok nélkül, másutt azért, mert más valaki egy szabadelyű választónak egy ablakát, talán nem is rossz akaratból betörte. Münnich kortesei ágyukban megtámadtak némely ellenzéki választót s elvitték magukkal kortestanyájukra, hol őket lerészegítve, kényszerítették, hogy velük szavazzanak.

Alkotmányos költségek.

Uton-utfélen beszélnek és nincs is benne semmi hihetetlen, hogy a liberális párt intéző bizottsága 4, mondd négy millió forinttal rendelkezett az alkotmányos költségek, vulgo: lélekvásár céljára. Ezt a négy millió forintot azonban, melyet Bánffy az új nemeseiktől és a börze-zsidóktól harácsolts össze, messze meghaladja az az összeg, a mit a liberális jelöltek a saját zsebeikből, a kormánytól mindent váró vállalkozók és egyéb okokból áldozatra kész patrónusaik zsebeiből elköltöttek, hallatlan pa-

Ekkor a sirhantokon kigyulladnak a már elkészített mécsesek, vagy gyertyák, a nagy koszorúk, virágcsokrok és a mindig friss örökzöld között. Az egymásután ki-kigyuladt mécsesek, az itt-ott különböző színű lámpák és lampionok ezreitől megvilágított feszületek és a többi sirmelők fényzőnben, mintegy megdicsőülve oly magasztos eszméket juttatnak a bámuló eszébe, hogy szeretnének sokan ezen behatás alatt maradni sokáig, de sokáig; tán örökre!...

Azonban a néma csend sem tart hosszú ideig. A halk sóhajokat és csendes, méla zsongásokat egyszerre a zene felvillanyozó bájos accordja váltja fel, a legszebb szomorú gyászdalokat hallatva. Ha valami hat a fogékony emberi szívre, az főképp a jó zenekar e megindító pillanatban. Ekkor az eszmék mintegy megtisztulva, a földi salakot hátrahagyva, eget kérnek, fölszállanak Alkotójukhoz s a nemes érzés megmásíthatlan hangján zengik el panaszaikat; s midőn elnémulnak a bájos hangok, elhalóan rebegik: Tovább, tovább, mily tulvilági bájtól fosztanak meg a váratlan megszakítással, milyen kegyetlenek, hogy a mindenség trónja mellől ismét e sivár, önző világba kellett vissza esnünk...

Ily fenséges jelenetek hány meg hány helyen ismétlődnek, midőn: Szomorú fűz hervadt lombját, vagy: Hegyen ülök — dalokat ily szivrelhatóan játsza el az a — czigány. Még ennek is szokatlan fény s meg nem gátolható köny mutatkozik szemében. Hisz ők is emberek, nekik is voltak szereteteik, kiktől csak nagy fáj-

dalommal tudtak megválni, mint a nagy urak. S ők keservüket abba a kicsi fába öntik, úgy huzzák oly érzéssel, mely megragad s szellem-szárnyakon emel fel-fel a csillagok közé...

A dult keblekben ismét feljullanak azok a keserves, kínos percek, melyeken már egyszer a nagy csapás alkalmával ki-kí átesett. Csak azután veszik észre sokan, hogy a nagy könnyezés után mily könnyen lélegzenek föl, mily üdén érzik magukat, igaz kissé merengve, maguk elé bámulva, mintha önkéntelenül saját jobbát szenderülésükre gondolnának. De hiába, annak is el kell jönnie!

Igy tart a fényes kivilágítás néhány óráig, fényzőn elárasztva az egész környéket, gyönyörködttve a távollevőket is, kik nem jöhettek el a fenséges látvány szemlélésére.

Amíg a szürkületkor, az első mécs meggyújtása alkalmával a harangok zugása e gyászos jelenetet fenségesse tette s a lélekharang csing-ling-jére több fény szórta szét sugarát, ez néhány óra múlva lassanként ki-kihal; ez által is figyelmeztetve a mulandóságra. Ugy 10—11 óra körül már a temető újra kihalt, ismét az a magános szigettenger, a hol ahány a halom, annyi a kikötő...

Másnap jön, halottak napján ez estének a gyászában is fenséges szertartásnak a folytatása. Ekkor szoktak a szerzet templomai alatt levő kriptákban világítani, zengeni el:

»Tul a siron, a siron tul
Ujra meglátjuk egymást!«

zarlást vivén végbe mindenütt, a hol a liberális zászlót veszély fenyegette.

Magyarországon még ilyen lélekvasár nem volt soha; korteskedtek, ettek-ittak máskor is, a régi időben a fokos fénykorában is, de a lélekvasárlást ilyen szemérmetlen módon nem üzték soha, ezt megtenni pirultak volna elődeink, az akkori kormányok pedig bizonyosan a vessztegetők közé cserdítettek volna; — igaz, hogy akkor még nem »felelős« miniszterium boldogította liberális rendszerével az országot.

De hát a nép között az államhatalom patronutása alatt kormány-közégek segítségével terjesztett demoralizációval mi e helyütt nem foglalkozunk; lássa a kormány, hogy mi lesz a következménye a közszellem megrontásának, és annak, hogy a nép a választást vásárnak, alkotmányos jogait pénzért értékesítendő portékának tekinti. Megbosszulja majd magát annak idején a kormánypárt által a nép legszélsőbb rétegeibe bevitt korrupció s ha majd az agrárszociálizmust többé elfojtani nem lehet, a liberálisok gondoljanak arra, hogy ezt ök növelték nagyra akkor, a midőn a köznép erkölcsi érzékét megrontották. De erről itt ne legyen szó, annál is inkább okunk van azonban e helyütt a vessztegetésekre fordított négy vagy több millió forint anyagi érdekeinek szempontjából szóvátni.

A mint fentebb mondtuk, a liberális pártkassa rendelkezésére bocsátott horribilis összegek nagy részét az új nemesek izzadták ki. A 100—200 ezer forint volt a kutyabőr ára s a milyen célra fordított az az összeg, épp oly értéket tulajdonítunk az új nemesek diplomájának. Valamikor a harcban vagy az ország tanácsában, majd később a közjótékony-ság, a tudomány és erkölcsi élet érdekében szerzett érdemekért osztották a nemesi címet, ma azért, hogy a kandidátusok liberálják az anyagi eszközöket a nép erkölcsének megrontására. Vajjon nem pirulnak-e ezek az új nemesek, nem látják-e be, hogy a diploma árval mennyi hasznos dolgot létesíthettek volna s minő valódi arany-érméket hagyhattak volna örökül utódaiknak. Iskolák, kórházak, szegény- és árvaházak, templomok küzdenek a pénzhányással, a nép kíváncsol az országból, a gyárak tömérdek kisiparos kezéből vették ki a kenyeret; özvegyek, árvák, ügyefogyottak segélyért rimázkodnak, de az új nemesek szíve rideg, nem ezen czélokra áldozzák annak egy részét, mit Isten különös kegyelméből kaptak, hanem a nép megrontásának céljára, lélekvasárlásra.

Szégyen rájuk, hisszük, hogy eljön az idő, midőn utódaik pirulva rejtik el a nyulbőrös ösök által ily uton szerzett diplomákat.

A kormány pedig a négy millió forintot, vagy tán kétszer-háromszor annyit elprédálta a korcsmákban. Annyi vad lőrért, annyi olasz bort, mübort, bunda pálinkát nem fogyasztanak el az országban három év alatt sem. A kormány tehát jól gazdagította a zsidó korcsmárosokat, mivel a liberális pártok korcsmárosai kilenczted részben zsidók voltak és a regále bérlőket, valóban mégis tenne valami jót, ha a nyújtott haszon fejében a regálebérlőket a szerződésük közelebbi lejártá alkalmával kissé megdrágítaná, hadd folyna viseza valami az elpocsékoit pénzéből az ország pénztárába.

Ezt azonban Lukács ur, kinek megválasztása Egerben több mint százezér forintjába került a pártkasszájának, nem fogja megtenni. A liberális párt oszlopos tagjai közt a legoszloposabbak a zsidók, ezeket és ezek miatt tehát hitsorsosait kimélni, sőt jutalmazni kell.

És még egyet. A vessztegetési czélokra szánt összegeket több helyen az állami adóhivatalok utján küldték a főkortések kezéihez. Erre valók az adóhivatalok? Ugy tudjuk, hogy az adót, melyből az állami közégek fizetése kijár, nem csupán a liberálisok fizetik. Fizetjük mi is ezért, de a törvények respektálása és a tisztesség okából is tiltakozunk azon me-renylet ellen, hogy a kormány már nemcsak az állami tisztviselőket, de az állami hivatalokat is kortesszolgálatokra használja fel.

Sz. A—ny.

UJDONSÁGOK.

* **Halottak napja.** A r. kath. templomokban a szokott kegyelettel emlékeznek meg az egyház az elhunytakról. Vasárnap az olasz plébánia templomban este 5 órakor litánia és gyászbeszéd lesz, melyet P á k Emil káplán tart. A Szent László-templomban N e m e s k e y Andor mond beszédet, a mely után, ha az időjárás engedi, ki megy a processzió a »Zöldkerti« temetőbe. Várad-Velenczén az esti litánia után G á b r i e l y Lajos plébános predikál s a körmenet kivonul a temetőbe. Hétfőn, halottak napján reggel az olasz nagy temető kápolnájában gyászmise lesz a halottakért.

A jogászfifjúság kegyelettel fogja ez idén is halottak napját megünnepelni. A kegyelet adóját a következő beszédekkel fogja leróni: 1. Szigligeti Ede szülőházánál emlékbeszédet tart: B r e i t n e r Imre I. éves jh. 2. Rulikovszky Kázmér sirjánál: G y e n g e Béla IV. éves. 3. Dr. H o v á n y i Lajos sirjánál: S a r k a d i Imre I. éves. 4. M ü t t e r elhunyt joghallgató sirjánál: B i g e Sándor III. éves. 5. J e l i n e k István sirjánál: K o l b Árpád IV. éves. 6. N a g y Sándor emléktáblájánál: T á t r a y Kálmán IV. éves. 7. Nyíri Lajos sirjánál: T h u r y László I. éves. 8. Dr. S z e m é l y i Kálmán sirjánál: M o l d o v á n y i Gyula II. éves.

Az iparos ifjak gyászünnepélye. Mint már jelezve volt lapunkban »Az iparos ifjúság önképző egylete« ma Mindszentek napján gyászünnepélyt tart, városunk két vértanúja iránt rója le a kegyelet adóját. — Nagy-Teleki utczaí helyiségökbe gyűlnek össze derék iparos ifjak, honnan 5 órakor testületileg vonulnak ki Rulikovszky Kázmér síremlékéhez. Itt a dalkör G e r e n c s é r József karnagy vezetése mellett elénekli a Lengyel Hymnust. Ezután G e r e n c s é r emlékbeszédet tart, ezt bezárja a dalkör a szózáttal. Innen jövet Nagy Sándor József vértanu szülőháza emléktáblája előtt, a dalkör »Busan olnak könnyeink« kezdetű gyászdalt adja elő; utána Krupka Andor alkalmi költeményt szaval. Ezen magasztos és kegyeletes gyászünnepélyre, ez uton is meghívja a rendező bizottság az egylet tagjait, hogy azon minél nagyobb számban részt venni sziveskedjenek.

TÁJÉKOZTATÓ.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Más időben 50 kr.

November 2. Megyei közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órakor.
 2. A biharmegyei orvos és gyógyszerész egylet ülése.
 5. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.
 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 29. A biharm. nőegylet árvaházának megnyitó ünnepélye és az »Erzsébet« táncszertély.

* **Dr. Schlauch Lőrincz bíboros püspök.** havi kegyadományá 300 frt november 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Grunwald H e n r i k né a lelnőknő.

* **A novemberi előléptetések.** A hivatalos lap meghozta a katona tiszteknek az örömet: a novemberi előléptetéseket. A százakra menő kinevezések és előléptetések közül közöljük a bennünkél közelebbiről érdeklőket. V a l e n t i c s Dániel honvéd ezredes, a honvéd tiszti tanfolyam parancsnoka v e z é r d r n a g y g y á n evezetett ki. G u t t Vilmos 15. sz. huszárezredbeli I. oszt. századosnak király ő Felsege legfelsőbb megelégedését fejezte ki. Kinevezettek S z l á n y i József honvéd főhadnagy II. oszt. százados; B e t h l e n f a l v y Imre és telegdi C s a n á d y Lajos honvéd hadnagyok főhadnagyokká; M á r k u s Lajos és J e l e n f y Zoltán honvéd hadapród tiszthelyettesek hadnagyokká; dr. G o l d s t e i n Sándor és dr. D e u t s c h Lajos honvéd főorvosokká; B e ö t h y Pál és ifj. T i s z a Kálmán tart. huszár hadnagyok tart. főhadnagyokká. Áthelyeztetett Erdélyi András hadnagy a 37. gyalogezredtől a 4. honvéd ezredhez. Végül Verebélyi M a r s ó Lőrincz II. oszt. csendőr százados I. oszt. századosá.

* **Uj plébánia lak.** A A várad-olaszi-i gör. kath. plébánia lak az utóbbi időben már igen rozzant állapotban volt. A plébánia bőkezű kegyura: dr. S c h l a u c h Lőrincz kardinális, püspök díszes, tágas új épületet emeltetett a plébánia helyiségéül. Az új épület már teljesen kész s a napokban bele költözik Mihutz Péter esperes-plébános.

* **Az ezredéves kiállítás ünnepélyes bezárására** a meghívókat most küldik szét. Az ünnepre hivatalosak lesznek: az összes miniszterek, a közös hadügyi és pénzügyi miniszterek, a horvát bán, az összes államtitkárok, Budapest főváros főpolgármestere, polgármesterei és tanácsa, az országos és végrehajtó bizottságok összes tagjai, az összes kerületi és helyi bizottságok elnökségei, a csoportbizottságok alelnökei, előadói, jegyzői és tagjai, a nagy- és csoport-juryk összes tagjai, a sajtó, a különböző hölgybizottságok, a fővárosi millenniumi bizottság. A kiállítókat, a kik huszezen felül vannak, az igazgatóság hirdalok utján hívja meg.

* **Örökbefogadás.** A hivatalos lap mai száma szerint a király megengedte, hogy Ábrahámfy Gyula kossuti földbirtokos örökbefogadja kiskoru Burián Józsefet, a kire családnevét és magyar nemességét is ruházta.

* **Polgári iskolai tanítónő-képesítő vizsgálatok az Orsolya-ardában.** Sok nehézséggel járt eddig, hogy a nagyvárad Orsolya-zárdában fennálló tanítónő-képezde tanerőinek Budapesten kellett polgári isk. tanítónői képesítő vizsgálatot tenni. A miniszter engedélye folytán, mint már irtuk, az Orsolya-zárda tagjainak és három irgalmas nénének, a kik tanárnői képesítő vizsgálatot tesznek, nem kell a végett Budapestre utazni, hanem az e czélra összeállított vizsgáló-bizottság előtt a zárdában vizsgáthatnak. Pár nap múlva lesz ez a képesítő vizsgálat az Orsolya-zárdában. A vizsgáló-bizottság a következő tagokból van összeállítva: I v á n k o v i c s János v. püspök, miniszteri biztos elnök; P a l o t a y László, apátkanonok társelnök, N o g e l y István ez. kanonok, képezdei igazgató alelnök, K r ü g e r Viktor reáliskolai igazgató, szakbiztos. Vizsgáló tagok: N o g e l y István vagy M a k u c z Ernő zárdalelkész a hittanból, P a t a k y Philomena képezdei tanítónő, Orsolya-apáca a paedagogiából, K a p p e l György reáltanár a matematikából és özv. S z e m é l y i Kálmán a fizikából. November 4- és 5-én osztályvizsgálat, 6-án az írásbeli képesítő, 7-én a szóbeli képesítő vizsgálat, 7-én, esetleg 8-án pedig gyakorlatok lesznek. Ez alkalommal vizsgálatra mennek: S z t a r i l l Szeraphina, Jerzsák Czelesztine, Orsolya-rendű szerzetesnők, továbbá G l a t z Edigna, B e l o p o t o c z k y Honorata és L u c z e n b a c h e r Paula irgalmas nővérek. A két utóbbi előbb második osztályvizsgálatot tesz s csak ennek sikere után bocsátják az őket képesítőre. Mind az öten a mennyiség-természettudományi szakcsoport tárgyaiból tesznek tanárnői képesítő vizsgálatot.

* **Uj Lónyay grófok.** A hivatalos lap tegnapi száma jelenti, hogy L ó n y a y Gábor dregnyői földes ur Zemlénben, és a nagy-lónyai uradalom felének tulajdonosa Bereghben, valamint öcsese, L ó n y a y Elemér, a zemplén-olaszi kastély és uradalom birtokosa, követségi titkár grófi rangra emelkedtek s a főrendiház örökös tagjaivá lettek. Ebben a dologban az a legföltűnőbb, hogy még a választások befejezése előtt megjelenik a hivatalos lapban az október 23-ról kelt legfelsőbb elhatározás. Ellenjegyezte nem J ó s i k a Samu, a szakminiszter, hanem B á n f f y Dezső báró, a miniszterelnök. Most, hogy Lónyay Sándor beregmegeyi főispán képviselővé lett, állásáról lemond, és ha a fiatal, csak huszonhétéves S c h ö n b o r n Frigyes gróf el nem vállalja a főispánságot, Lónyay Gábor gróf lesz a főispán Beregmegeyében, családjából a tizenegyedik ebben a méltóságban. Lónyay Gábor és Elemér fiai Lónyay Ödönnek és Pázmándy Vilmának, unokái Lónyay Gábornak, aki a harminczas és negyvens években barátja és pártfogója volt Kossuth Lajosnak Zemlénmegeyében és a pozsonyi országgyűlésen. Az öreg Lónyay Gábor többször volt képviselő a Deák-pártban s a gazdasági egyesületnek egyik alapítója és elnöke. Közgazdasági, kérdésekkel foglalkozott irodalmilag is. Az öreg

ur egyetlen fiát elvesztvén, 1885-ben halt meg Gábor és Elemér unokáira hagyva nagy vagyonát. A Lónyay-nemzetség ősrégi. A Keme nemzetségből származik és első őse, György 1032-ben szerepelt. Béla herceggel Lengyelországba menekült, s a herceg, mint I. Béla király, nagy birtokot ajándékozott hívének. Lónyay Zsigmond, Bethlen Gábornak II. Ferdinánd királyhoz küldött követe kötötte a pozsonyi békét és ezért bárói rangot kapott. Lónyay Menyhért, a harmadik magyar miniszterelnök lett az első gróf.

* **Mária Dorottya főhercegnő esküvője.** Fülöp orléansi herceg és Mária Dorottya főhercegnő esküvőjére nagyban folynak a készülődések. Fülöp orléansi herceg, kíséretével azt a lakosztályt fogja elfoglalni, a melyben egykor I. Napoleont lakott. A portugál királyi pár és az aostai hercegnő részére a Hofburgban rendeznek be lakásokat. — Az orléansi hercegnő Mária Dorottya főhercegnővel való frigykötéséhez, a portugáliai királyné november 3-án érkezik Bécsbe. A pályaházuál királynéknak ő felsége fogja várni és a Hofburgban fog megszállni.

* **Frigyes főherceg távozása Magyarországból.** Bécsből érkezik a hír, hogy Frigyes főherceg, pozsonyi hadtestparancsnok, nemskára eltávozik Pozsonyból és bécsi palotájába költözik. Ezzel természetesen személyváltozás áll be a pozsonyi hadtestparancsnokságban is. Hír szerint, ha Rainer főherceg megvalósítja régi szándékát és leteszi a Landwehr főparancsnokságát, akkor Frigyes főherceg lép a helyére. Az átköltözés okául egyelőre azt adják, hogy a főherceg leányait Bécsben akarják neveltetni.

* **Uj járásbíró.** Dr. Toperczer Sándor tenkei járásbírósi albiró az ottani járásbíróshoz kineveztetett.

* **Tompa Mihály szobra.** Rimaszombat városi közönsége nagy fiának, Tompa Mihálynak, a virágregék költőjének szobrot akart állítani a millenniumi esztendőben. A szoborbizottság megbízásából Holló Barnabás megminta a költőnek álló szobrát. A szabad természetben elmélázó poéta kiváló jellemző erővel van megörökítve a mintán, melynek érzebeöntésével azonban jó ideig várni kell. Az öntésre szükséges összeg ugyanis nem gyűlt még egybe. Remélhetőleg a télen majd csak összejön a költség s a jövő tavaszra fölláttják a szép szobrot.

* **Ujonzok fölesketése.** A közös hadsereg ujonczok mindenszentek ünnepén az ünnepélyes esküt a Ferencz József kaszánya udvarán teszik le. Ez alkalommal Kleodor Lambert kapucz. r. második házfőnök tábori misét mond, amely után magyar és német nyelven szentbeszédet intéz az ujonczokhoz. Erre következik a fölesketés. — Ugyanezen napon es ketik föl az október hó 1-én bevonult honvédujonczokat is. Reggel 7 órakor az olasz r. kath. plébánia templomban szent misét hallgatnak a honvéd csapatok, mely után Léky Kornél honvéd lelkész szent beszédet mond a csapatokhoz a hazaszeretetről s a király iránti hűségéről. A templomi ünnepély után a felesketendő honvédek a honvédlaktanya udvarára vonulnak, a hol az ezred zászlója előtt leteszik az esküt.

* **Hódolat Bozóky Alajosnak.** A nagyváradi jogász ifjuság Dr. Bozóky Alajos jogakadémia igazgató tiszteletére a millenniumi év emlékére egy ezüst díszserleget készítetett, hogy minden évbe üritse ki a jogász ifjúságáért. A serleg egyik oldalára az akadémia van vésvé, a másikra pedig egy emlék felírás. Az igazgatónak a szerdán tartandó ismerkedési estélyen fogja azt átnyújtani beszéd kíséretében. Gyenge Béla olvasóköri elnök.

* **Tisztviselők utazás kedvezménye.** A millennium alkalmából a kereskedelemügyi miniszter azzal az ajándékkal kedveskedett a törvényhatósági tisztviselőknek, hogy az államvasutak vonalaira kedvezményes vasuti utazást engedélyezett, a melyhez arcképes igazolványokat ad ki. Az egész ajándékban azonban kevés a köszönet. Tegnap egy leirat érkezett a mi-

nisztértől Biharmegyéhez és Nagyvárad városához, a melyben az utazás kedvezményét a járársorvosokra, állatorvosokra, közigazgatási gyakornokra, a központi és járás irnokokra és irodavezetőkre is kiterjeszti. Ellenben megvonja a kedvezményt a kórházi igazgatóktól és megyei utbiztostól.

* **A szerb Katieza feloszlata.** Mint Ujvidékről telegrafálják, a szerb »Maticza«, mely igen hanyatló félbe jutott, rövid idő alatt valószínűleg fel fog oszolni. A legutóbbi közgyűlésen tett jelentés szerint a »Maticza« által kibocsátott évkönyvből mindössze 20 példányt voltak csak képesek eladni.

* **Vilmos császár és a Deutshe Michel.** Berlinből táviratozzák, hogy Vilmos császár legujabb »Der deutsche Michel« című festményének egy-egy példányát megküldötte valamennyi német fejedelemnek, ellátva sajátkezű ajánlásával és a kép magyarázatával.

* **A szerb király Romániában.** Bukarestből október 30-ról jelentik: A város Sándor király megérkezése alkalmából lobogódszt öltött ugyan, de a közönség a szerb királyt igen hidegen fogadta. Azokon az utcákon, melyeken a király bevonult, a mindennapi sürgés-forgást lehetett észlelni, a közönség nem is akarta észrevenni a szerb király érkezését.

* **Tűz volt mult éjjel a nagy-teleki utcában** Bozin György fűszerkereskedő boltjában. A tűz körülbelül esti tizenegy órakor ütött ki és derék tűzoltóink az első jelre ott termettek és nagy erővel hozzáfogtak a munkához, de menteni alig tudtak, mivel hír szerint a bolt padlózata és álványai petroleummal és rummal voltak teleítatva, minek következtében a tűzoltók arra szorítottak, hogy a tüzet lokalizálják. A tűz állítólag gyújtogatásból támadt, melylyel valami F. T. nevű egyént gyanúsítanak. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és remélni lehet, hogy ki is deríti a való tényállást.

* **Munkácsy Mihály betegsége.** A mi nagy mesterünk, a szép, fehérhaju öreg ur, mint jelentik, még most is nagy betegen fekszik lakásán. Állapota nem javult és az orvosok aggódni kezdenek, mert nem gondolták, hogy ilyen makacs a baja. Felesége és barátai a leg gondosabb ápolásban részesítik és biznak benne, hogy betegsége minél hamarabb jobbra fog fordulni.

* **Jogvita egy koronáért.** Lippe ország trónöröklése az utolsó fejedelem halálával vitássá vált. A kérdés eldöntését hosszú tárgyalások után választott bíróságra bízták. Mint Drezdából telegrafálják, a Lippe-féle trónöröklési ügyben a választott bíróság 2 órakor ül össze a király elnöklété mellett a kormány épületében. A tárgyalásokat egyelőre titokban tartják. A székpallota tükörtermében a választott bíróság tagjai és más vendégek tiszteletére 6 órakor udvari ebéd lesz.

* **Halálozás.** Részvételt vettük a következő gyászjelentést: Meluch Lajos, továbbá Kanyó Ferencz és gyermekei: Kanyó Emma férj. Schramek Józsefné, Kanyó Lajos, Kanyó Rózsa özv. Tennhauser Péterné Róza és Péter gyermekeivel, Kanyó Viktor és gyermekei; — Kanyó Lajos és gyermekei: Kanyó Gizella férjezett Olajos Árpádné gyermekeivel, Kanyó Róza férjezett Hunyady Józsefné gyermekeivel, Kanyó Antal, Dávid Nándor és gyermekei, ugy a saját mint a számos rokonok nevében fájdalommal tudatják a legjobb anya, nővér és rokon: özv. Meluch Józsefné szül. Kanyó Katalin-nak 1896. évi október hó 31-ik napján életének 75-ik évében hosszas szenvedés és a haldokló szentségeinek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi részei f. évi november hó 2-ik napján délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint Apolló-utca 709. szám alatti lakásáról a nagyváradi közsirkertben levő családi temetkezési helyen az örök nyugalomnak átadatni. Az engesztelő szent misezáldozat folyó évi november hó 3-án délelőtt 10 órakor fog a várad-olasz plébánia-templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességre az elhunyt rokonai, barátai, tisztelői és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Áldás és béke lengjen porai előtt!

* **Fassie th. alkapitány visszahelyezése állásába.** Egy fél évvel ezelőtt nagy port vert fel a Fassie Sándor th. rendőr alkapitány, vásárbiztos ellen két főbb városi tisztviselő által tett feljelentés, azzal vádolták Fassiet, hogy hűtlenül kezelte a mulatság engedélyezésekből befolyt pénzeket, nem vezette pontosan a jegyzőkönyveket; továbbá az állatvásáron a járlatokért a megszabottnál magasabb összeget szedett s a pénzt a saját céljaira fordította: végül a főkapitány azzal vádolta Fassiet, hogy botrányt okozott a rendőrség laktanyája udvarán s tisztviselőtársait szidalmazta. Ezen feljelentés alapján annak idejében, Fassiet állásától felfüggesztették, s elrendelték ellene a feyelmit megelőző vizsgálatot. Komlóssy József több mint 25 tanut hallgatott ki, akik nem igazolták a vádakot, Merültek azonban olyan adatok, a melyek azt bizonyították, hogy nem a leg pontosabban járt el Fassie hivatalában. Így a mulatság engedélyeket nem terjesztette be felülvizsgálatra, de a pénzek befizetéséről a nyugták rendben voltak. Egyes összegeket későbbben szállított be a városi pénztárba, mint kellett volna. Tudomásul birt hogy a járlatokért magasabb összegeket is szedtek s egyáltalában elmulasztotta a vásártéren a köteles felügyeletet. Ilyen kisebb vétségek lettek csak beigazolva, miért is Dus László főügyész véleménye alapján Sal Ferencz polgármester Fassie Sándor th. alkapitányt rendőrbiztosi állásába visszahelyezte, a beigazolt vétségeikért pedig megdorgálásra ítélte. A határozatot az indokolással együtt kézbesítik az összes érdekeltnek.

* **A ki az ország tisztviselőit rágalmazta.** Nehány nap előtt közöltük azt az esetet, a mely a győri »Fehér bárány« éttermében történt s a melyben egy vigécz játszotta a főszerepet. Hubiczki Frigyesnek hívják az atyafit, aki hangosan kiabálta a vendéglőben, hogy Magyarországon mindenki megvesztegethető, a minisztértől az utolsó hivatalnokig. A győri törvényszék tegnap már a végtárgyalást is megtartotta ebben az ügyben. Az elnök kérdésére Hubiczki védelmére tagadásán felül általános derűtlenség közt azt hozza fel, hogy a vigéczek mikor egész napi fáradságos járkálás után összejönnek, bizony sokat össze-vissza beszélnek s ha mindazt komolyan vennék, a mit a vigécz beszél, akkor legnagyobb részt be kellene zárni. A törvényszék Hubiczkit a nyilvános becsületsértésben vétkesnek mondta ki és 6 napi fogházra, 20 frt pénzbüntetésre ítélte. A fogházbüntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. Az ítélet jogerős.

* **Békés vármegye új főispánja.** Békés vármegye eddigi főispánja. Tallian Béla, a török-kanizsai kerületben képviselővé megválasztatván, állásáról lemondott. Mint jól informált forrásból jelentik, legközelebb Bessenyei Ferencz képviselő fog Békés vármegye főispánjává kineveztetni.

* **Jogász-kolon.** A jogász ifjuság azon igyekszik, hogy ez idén is egy népes s előkelő kolonban nyújtson szórakozást a nagyváradi családoknak. A 16 tagból álló rendező bizottság a napokban alakult meg, a mely mindent elkövet, hogy a mint valószínűleg történni fog, e kedvesen szórakoztató mulatság, minél fényesebben sikerüljön. A bizottság tagjai: Algay Vilmos, Bárdossy Ferencz, Benkő Ernő, Bige Sándor, Gyenge Béla, Küttel Károly, Lakatos József, Millye Gyula Miskovszky Jenő, Nuszbeek Sándor Puskás Béla, Örléi Dénes, Thuri László, Turchányi Ferencz, Ooitkó Andor, Zigre Aurél.

* **Épületszörnyeteg.** Huszonöteletes ház készül most Newyorkban. Havemeyer, a híres amerikai milliomos építési tiszta acélból és terméskőből. Az épület homlokzata összesen 13 méter hosszú; a pincében és a földszinten kívül mind a huszonöt emeleten lakószobák vannak; az emeletekre csakis lifttel (felhúzó gép) lehet feljutni, összesen hat lift van a házban. A huszonöteletes ház mindössze 104 méter magas.

* **A francia legitimista trónutód és a francia köztársaság nagykövete.** A párisi Figaro az orléansi herceg esküvője alkalmából ezeket írja: Lozé bécsi francia nagykövet két heti szabadságot kapott; Lozé azért kérte a szabadságot, hogy ne legyen kénytelen az orléansi herceg esküvőjére elmenni. Lozé, mint

a francia köztársaság képviselője nem lehet ott a francia trónkövetelő esküvőjén. Da különben is ő volt az aki 1890-ben mint párisi rendőrfőnök elfogatta a fiatal orléáni herceget, aki a száműzési törvény ellenére Párisba ment és azt követelte, hogy vegyék be a francia hadseregbe s ezzel az Orléans-családnak royalista barátjait köztársaságellenes tüntetésre ösztökélte.

* **Jókai és Sipulusz.** Jókai Mór a koszorus regényíró, a tegnapi nap folyamán találkozott Rákosi Viktorral a jókedvű humoristával, Párbeszéd:

— Na, öcsém, elbukta, mi?
— El bátyám uram.
— Hogy is lehet olyan kormánypárti kerületben szerencsét próbálni?
— De hiszen kedves bátyám is elbukott...
— Az igaz... bizony...
— Hát miért lépett fel olyan ellenzéki kerületben?
— Biz igaz az, Sipulusz öcsém... Tudod, mit kellett volna nekünk tenni?
— Nem én, édes bátyám uram.
— Hát... kerületet kellett vón' cserélni. Akkor megvolnánk mindketten.
— Ejnye... miért nem mondta ezt bátyám uram vagy két hét előtt!

* **Eleven szarvast fogott.** A vadászhistóriákban párját ritkító bravuros fogást csinált Rozvány József sezrői birtokos Lóháton agarászott a birtokán, mikor egyszerre egy hatalmas szarvasbika tűnik fel előtte. Rögtön felébred benne a vadász szenvedélye, üldözőbe vette lóháton a szarvasbikát s kimerítő, vad hajszá után agaraival elevenen elfogta. Így elevenen vitte be a faluba ritka zsákmányát a bravuros vadász, a mi annál nagyobb feltűnést kelt, mert az alföldön olyan szép, nagy szarvasbikát nyolcz tiz év óta még nem sikerült leteríteni. — Nimródék köreiben nagy érdeklődést keltett a dolog.

* **A kormánypart martirja.** Id. Balogh János jómódu gazdaember. Nagyvárád az ő városa, itt tanult lelkesülni a Tisza familiáért, kész is volna értük a tűzbe menni. Hogy ne voksolt volna hát ily körülmények között Tiszá Kálmánra, hisz a rendőrség előtt is előadta, hogy tették meg együtt a földkörüli utazást. Mint mondja már a nagyapja is a Tiszákat szolgálta hűségesen. Hanem azért a lelkesülésért meggyűltem a baja, még pedig a hazafias érzelmű k o f a s s z o n y o k k a l. Ezek ugyanis, az öreg Balogh kalapja mellett fejeztette a veres tollat és így ment ki a piacra. Nosza összeszezugtak ezen az asszonyok és egy jeladásra, zápként hullottak felé a k á p o s z t a fejek, de mindezeknél sürebbek voltak a gyalázó szavak. A kalapját is összetépte hét asszony s szegény öreg alig tudott menekülni a száraz záporból. Azzal védekeznek, hogy mit szólt volna Tiszá, ha nem szavazott volna reá, még talán meg is tagadta volna a barátságát. ▲ lelkes kormánypárti férfiú, a megk a p o s z t o z á s é r t p e r t i n d i t.

* **Játékrend a magyar királyi operaházban** 1896. november 2-től november 8-ig. Hétfőn, nov. 2-án nincs előadás. Kedden, nov. 3-án: István király. Diszeldás. Ábrányiné, Hilgermann, Rotter, Vasques, Perotti, Takács, Ney D., Arányi közreműködésével. Szerdán, nov. 4-én nincs előadás. Csütörtökön, 5-én: F i d e l i o; a főszereplők Ábrányiné, Sedlmair, Ney D., Arányi, Szendrői. Pénteken, nov. 6-án nincs előadás. Szombaton, nov. 7-én: H u n y a d i L á s z l ó; a főszerepeket játssza Ábrányiné, Powny, Kaczér, Kiss, Perotti, Ney D., Szendrői. Vasárnap, nov. 8-án: D o n J u a n. Sedlmair, Rotter, Ábrányiné, Arányi, Takács, Ney D., Szendrői, Hegedüs közreműködésével. Ezen előadások bármelyikére előre lehet jegyet rendelni Rozsa Gyula, a M. K. Operaház pénztárnokánál, a hely árának levélben, utalványval, vagy sürgönyileg való beküldése mellett a rendes elővételi helyárokon.

* **A feleség fölmondja a lakását.** A lipótvárosi üzér-arisztokráciája botrányairól sokat beszélnek, de az alábbiról nem lehet azt mondani. Wahrmann Renée vállópört indított férje, meyeri krausz Izidor ellen. A válópört még el sem dőlt, s Wahrmann Renée asszony már is újabb pörrel támadta meg a férjét. Az kívánta, hogy rögtön költözzék ki az ő tulaj-

dona, mivel megszünt köztök a házközösség. A jbir. el is marasztalja a férjet, hogy nyomban tartozik kiüríteni a lakást. Krausz Izidor az ítélet ellen fölbbezzett. A felelőbíró tegnapelőtt döntött e pörben, még pedig úgy, hogy kimondotta, hogy a férj közönséges lakó s tekintettel a lakásra, illetőleg az annak megfelelő házbérré, félelvi fölmondás dukál neki. Wahrmann Renée asszony, mihelyt az ítéletet megkapta, rögtön felmondta férjének közjegyzőileg a lakást.

* **Hymenhir.** Özv. nosiczi Thurzó Cyrusné bájos és művelt leányát: Ilona kisaszonnyt a napokban jegyezte el berthósi Berthósy István Békésvármegye aljegyzője.

* **Munkácsy Mihály »Krisztus Pilátus« előtt.** A világhírű festőművész a minap panasszal járult a budapesti kir. ügyészséghez. panasza Linhardt Vilmos czimfestő ellen fordult, a ki a művész »Krisztus Pilátus« előtt című képét lemásolta, s a Dréher-palotában levő bazárjában kiállította, ez irván a kép alá Munkácsy Mihály — Krisztus Pilátus előtt. A másolat, mint az eredeti, az alakok is ugyanolyan színekkel vannak festve. Mindezek a körülmények alkalmasak arra, hogy meglepesszék a közönséget, elhitetvén velük, hogy a képet Munkácsy Mihály festette. Amde a kép ugymond a panasz, silány munka s alkalmas arra, hogy eredetinek műbecsét lefokozza. Ezt nem akarja büntetlenül hagyni, kéri tehát a törvényszéket, hogy marasztalja el Linhardtot ezer forint bírságban s rendelje el a kontár másolat megsemmisítését.

* **Halálra kintzött katona.** Ausztria lengyel tartományaiban rendkívüli felháborodást keltett az a hír, hogy Kug lengyel születésű katonát azért, mert nem tudott németül, felebbvalói halálra gyötörték. Csak e napokban történt, hogy kezéinél fogva magasra felakasztották a boldogtalant s így hagyták függni, míg eszméletét veszítette; akkor levették és hogy életre keltsek, tiz erős botütést mértek a katonára. Kug a kintzásoktól való nagy félelmében a bajonettjével sziven szurta magát. Súlyosan megsebesülve, haldokolva vitték a katonai kórházba a szegény közlegényt, a kinek a megkintzása csak most tudódott ki. Szigorú vizsgálatot indítottak ebben a botrányos ügyben.

* **Egy esavargó és a becsülete.** Princez T. Jeremiásnak hívják azt a veszedelmes csavargót, ki a saját állítása szerint a »légynek sem árt,« hanem annál veszedelmesebb ellensége az erszényeknek, de csak úgy, ha jól tömöttek. Egy szerencsétlen asszony által összekoleult két forintot is gondozása alá vette s jót ivott rajta egy nagypiaczteri lebuiban. Az asszony felelőségre vonta és kérte a pénzt Princeztől. Ez aztán ütlegekkel ki is számllalta a szegény öreg hátán, sőt még neki állt fejbe és ő ment panasza. Vádolja az asszonyt becsületsértésért és kéri legszigorubb megbüntetését, mert az ő becsülete — ugymond — nem potya, hogy minden jött-ment csorbát ejtsen rajta. A rendőrségnél ismervén az ipsét, kihallgatták az öreg asszonyt is, kinek vallomása után, Princez T. Jeremiás ur, a legsötétebb rendőrségi hörtön fenekén találta meg a becsületét.

* **Dr. Márkus László köz- és váltó ügyvéd** irodáját folyó évi november 1-től Nagy Sándor-utczai Eleméry-féle házba helyezte át.

* **Rendőri hírek. A szives látás jutalma** Musák János kocsis befogadta egy éjszakára. Taróczy József csavargót. Hanem a vendék, nem a legkellemesebb módon köszönte meg a szives vendéglátást. Ugyanis reggel Musák párnája alól kilopta a tizenöt forintot tartalmazó tárczáját és elillant vele. Hanem a rendőrség elcsipte a hálátlan firmát. — **Az ostromlott rendőrség.** Temérdek panasszal ostromolták tegnap a rendőrséget s valamennyi a költözködésről szól. Nem akarnak költözni ma sok helyen mivel vasárnap van s egymást sürgetik s nem egynek hevesebb összeütközése is volt a beköltözővel vagy kiköltözővel. — **Ruczalopás.** Tegnap Mészáros Péternének volt öt ruczája; Magyar Ferencznek pedig nem volt egyszem. Megegett pedig, hogy Magyar Ferencz rucza pecsenyére éhezett. Kapta tehát magát és ellopta Mészáros Péternétől mind az ötöt. Hanem e tettéért a rendőrséggel gyűlt meg a baja, a nagy gyomru tolvajnak.

* **Mai számunk** hirdetési rovatában veszik t. olvasóink M á r k u s z J ó z s e f helybeli törekvő kereskedő árjegyzékét, melyet annál is inkább és különösen ajánlunk szives figyelmébe, mivel üzlete ujonnan lett berendezve és így csakis a legújabb divatu n ő i- és l e á n y f e l ő l t ő k kaphatók, ugy szintén női-és férfi-divat-cikkéből nagy raktárt tart, mely bármely helybeli vagy fővárosi áruházal kiállja a versenyt és árai a lehető legszolidabbak.

* **Őszi idényre** legújabb angol és francia divatcikkék, ugy szintén férfi és gyermek, ingek, harisnyák, zsebkendők, nyakkendők, férfi, és női keztyük legnagyobb választékban kaphatók Roth M. utód a kalap és férfidivat üzletében, ugyanottan eredeti karlsbardi cipők kaphatók. 10—10

* **Jelzálogkölcsonök** szerzésére, konvertálások keresztülvitelére ajánlkozik a közkedveltségben álló »Agrária« bankforgalmi intézet, Budapest, Kerepesi-út 73. sz. alatt, mely többek közt a hollandiai hitelbank vezérképviselőségét is bírja. E jeles vállalat földbirtokosok és háztulajdonosok részére 3½—4% mellett eszközöl ki kölcsönöket és visz keresztül előnyös konvertálásokat. Levélbeli tudakozódásokra díjmentesen ad felvilágosítást.

Nagyvárád város közügyei.

A tisztviselők fizetésemelése.

A városi tisztviselők fizetésemelését, tudvalevőleg a miniszter nem hagyta jóvá, mert az emelés által a városra háramló többkiadást igen súlyos tehernek találta. Hajlandó azonban a városi tisztviselők fizetésének olyan mérvű emelését jóváhagyni, melyet a polgárság nagyobb megterhelhetése nélkül megbír a városi pénztár.

A tanács tegnapi ülésében tárgyalta a miniszter leiratát s kiadták Ragány János főszámvevőnek, hogy mondjon véleményt, miszerint a közgyűlés által elfogadott fizetésemelés által hány százalék közköltő emelés válnék szükségessé: továbbá az esetben mily magas lenne a közköltő emelés, ha az állandó választmány javaslata vitetnék keresztül.

Kevés az adóvégrehajtó.

A belügyminiszter azon leiratában, amelyet a szervezeti szabályzat tárgyában intézett Nagyvárád városához, különösen azt hangsúlyozza, hogy Nagyvárádon kevés az adóvégrehajtó s gondoskodni kell, miszerint az eddigi két adóvégrehajtó helyett hat ilyen rendszeresítessék.

A városi adóügyosztály most szintén a végrehajtók csekély száma miatt panaszkodik. Az ipartestületi illeték hátralékok ugyanis a közdók módjára hajtandók be. Az adóügyosztály azonban jelentette, hogy nem tudja az illetékhátralékokat behajtani, mert nem áll rendelkezésére elég végrehajtó.

A tanács elrendelte, hogy az illetékhátralékok haladéktalanul behajtassanak.

Élelmiszer-vizsgáló állomás Nagyvárádon.

Dr. Berkovits Ferencz törvényhatósági bizottsági tag nem régen indítványt adott be Nagyvárád városi törvényhatósági bizottságához, hogy a mindjobban elharapódzó hamisítások korlátozása céljából állítson fel Nagyvárád városa vegyi és élelmiszer vizsgáló intézetet és pedig úgy, hogy a miniszter engedélyével a reáliskola tanzserei használtassanak s a tanári karból alkalmas szakférfiura bizassék megfelelő díjazás mellett a vegyvizsgálat.

Mielőtt az indítvány a közgyűlés elé kerülne, szükségesnek véli a tanács, hogy a közegészségügyi bizottság véleményét tudja. Ez okból kiadták az indítványt a közegészségügyi bizottságnak.

Születési és halálozási statisztika.

(október 24-től november 1-ig.)

Legutolsó kimutatásunk óta, vagyis az elmúlt héten, a nagyváradi állami anyakönyvvezetési hivatalhoz a következő születési és halálozási esetek lettek bejelentve.

Született: tizenegy fiu és kilencz leány, összesen huszonöt.

Legutolsó kimutatásunk óta tehát összesen öt emberrel fogytunk.

Az ez idő alatt elhaltak névsora a következő:

Guttman Ignáczné, Kovács Mihály, Furkó János, Krautz Ábrahám, Grünbaum, Harsányi István, Balogh András, Engel Frida, Kovács Erzsébet, Nagy Sándor, Bónya, Bere Dezső, Németh Józsefné, Kaukvát Mária, Serdült Balázné, Fekete György, Borbély Teréz, Kapus István, Joczay Józsefné, Silbermann Eszti, Balogh János, Katona Gergelyné, Barcsa Lajos, Sincsik Juliána és Somogyi Gyuláné.

EGYESÜLETEK.

A „Szigligeti Társaság“ november 3-án d. u. 5 órakor a »Gazdasági és Iparbank« helyiségében választmányi ülést tart.

S P O R T.

Ottó kir. herceg lovai. Ottó királyi herceg versenyistállóját Romwalter cseh származású trainer fogja igazgatni. A lovakat már elvitték a schönai istállóba.

Magyar ló veresége Angliában. Gróf Festetics Tasziló, a ki nagyobb passzióval futtat Angliában, mint idehaza, tegnap második kétévesét mutatta be ez idén Newmarketben. Souvenir II-nek hívják az új csillagot, a mely azonban, bár első favoritként indult a Maiden Plateben még helyre sem futott bennszülött társai között. A versenyt Zerbino nyerte meg.

A németek veresége. Pardubitz táviratunk jelenti, hogy e 20.000 koronás nagy steeplechaset a melyért nyolcz német ló versenyzett, Lady Anne nyerte meg. A második és harmadik helyre két német ló: Le Lude és Handly Andy érkezett. Lady Anne győzelmére a hatszoros pénzt fizetett a totalizátor. Helyre a következők voltak az osztálékok: Lady Annera 55, Le Luder-re 259, Handy Kudyre 67 huszonötért. A verseny eredményét nagy lelkesedéssel fogadták, már azért is, mert a tízéves Lady Anne most már harmadszor nyerte meg a pardubitz nagy díjat idegen lovak ellen. A többi versenyben Favour-Royal, Albert. Propont és Büsserin győzött.

Igazságszolgáltatás.

Agyonütötte a kőfal. Lőrincz György vállalkozó, Szabó Gyula Ottományi lakos istállójának a lebontását felvállalta. A lebontással Lőrincz; Székely Lajos eszmiadiát bizta meg, ki többször dolgozott a kőművesekkel. A bontás alkalmával a vállalkozó elment élelmiszerekért s ezalatt a fal ledőlt és Székely Lajost agyonütötte. Mire visszajött, már holtan volt a fűvön kiterítve. Lőrincz György gondatlan-ságból okozott emberöléssel volt vádolva, mivel azonban bebizonyította, hogy elmenetele előtt figyelmeztette Székelyt a fal könnyen megeshető ledőlésre, a vád alól a kir. törvényszék felmentette.

A pisetum. Ez a neve annak a jövedelemnek, a melyben azelőtt az esztergomi érsek részestültek. Árpádházi és vegyesházbeli királyaink alatt a pisetum a pénzverésre gyakorolt ellenőrzés fejében járt, mely ellenőrzéssel a királyi tárnokmesteren kívül a mindenkori primás volt megbízva. A XVI. században megszűnt az érseknek a pénzverésre gyakorolt eme felügyelete, de királyi kegyelem folytán a pisetum jövedelem élvezetében továbbra is megmaradtak. Seitovszky primás volt az utolsó a kinek részére a királyi elhatározás következtében folyósított. Utóda Simor János már nem kapta meg, de mivel kinevezési okmányában a pisetumra vonatkozó szavak benyújtottak, nem ugyan ő, de örökösei a budapesti kir. törvényszék előtt pert támasztottak a királyi kincstár ellen 176.000 forinttal felszámított pisetum jövedelem fizetése iránt.

A kincstár képviselő királyi kincstári jogügyi igazgatóság azonban — mint a Hircsarnok írja, kifogást emelt a bíróság hatásköre ellen az alapon, hogy a pisetum lényegileg nem más, mint államtisztviselőnek járó fizetés, melyre mint ilyenre bírói eljárásnak nem, hanem csakis közigazgatási eljárásnak van helye. A budapesti királyi törvényszék a hatásköri kifogást elvetette, a jogügyi igazgatóság azonban az említett indoklás mellett felfolyamodással élt. A kincstár ez álláspontjához csatlakozott az a pisetum egész múltját felölelő értekezés is, mely a »Jogtudományi Közöny« szeptemberi számában megjelent. A budapesti királyi tábla a napokban hozta meg határozatát és ugyanerre az álláspontra helyezkedve kimondta, hogy a pisetum-ügy a polgári hatóságok hatáskörébe nem tartozik, egyúttal a kincstárnak 270 frt perköltséget ítél meg.

Ravasz okirathamisítók. Rendkívüli érdekes ügyben tárgyalt a napokban a debreczeni kir. törvényszék büntető tanácsa. A bűnügy anyaga a következő: Vámosi István tiszapolgári lakosnak pénzre volt szüksége, hogy Etányi Jánosnak kölcsön adja a fia által árverésen vásárolt birtok árának a kifizetésére Vámosi ingatlanra tul lévén terhelve, hitelt nem kaphatott rá, hanem elhalt feleségének volt még egy tehermentes birtoka, melyre pénzt lehetett volna szerezni. Ámde az asszony már 1891-ben meghalt. Vámosi és Lévi Mátyás nevű társa ezen a bajon is segítettek s gondoskodtak egy másik asszonyról, a ki bejött velük Debreczenbe s Komlós Arthur takarékpénztári ügyvéd irodájában Vámosyné születet Borsos Borbála nevét aláírta a kötelevényre. Ez a jeles asszony Etányi János felesége volt. A debreczeni első takarékpénztár megküldte Vámosiné Borsos Borbálának a zálogjog bekebelezési végzést, amelyre azt jelentette vissza, a községi előjáróság, hogy Vámosiné Borsos Borbála két év előtt elhalt. Így sült ki a turpisság s ezért kerültek törvényszék elé Vámosi István, Etányi János, Lévi Mátyás és Etányi Jánosné okirat hamisítással vádolva. A bizonyítási eljárás során kihallgatták a vádlottakat. Lévi Mátyás azt vallja, hogy nem Etányiné volt az az asszony, akit neki Vámosi, mint nejét bemutatott. Vámosi viszont azt vallja, hogy Lévi beszélte meg a tervet Etányinéval s neki csak akkor szólott róla mikor az asszony már beleegyezett, hogy ő szerepeljen elhalt felesége helyett. A végtárgyaláson 29 tanu volt beidézve. A perbeszéd meghallgatásával a törvényszék Vámosi Istvánt, Lévi Mátyást és Etányi Jánosné okirathamisításért 2—2 évi fegyházra ítélte. Etányi Jánost pedig, aki bünrészséggel volt vádolva, bizonyítékok hiányában felmentette. Mikor az ítéletet kihirdették, Etányi Jánosné elájult, úgy, hogy vízzel kellett fellocsolni. Az elítéltek és a kir. ügyész fellebbezést jelentettek be.

Törvényszéki végtárgyalások. A nagyvárad királyi törvényszék büntetőügyi osztálya holnap nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Szándékos emberölés büntetével vádolt Szekendi Gusztáv és társai bűnügye.

Sulyos testi sértés büntetével vádolt Facs István bűnügye.

Sikkasztás vétségével stb. vádolt Nyisztor Sándor bűnügye.

Lelketlen anya; Molnár Ágnes bűnügye.

Magánokirat hamisítás vétségével vádolt Beszedics Imre bűnügye.

Az ülesen Millye Gyula elnököl. Jegyző: ifj. Kocsán János.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGENY.

Irta:

GÉRARD E. D.

27

VI.

Eleinte úgy látszott, mintha Kázmér második látogatása Lodnikiban, az elsőnek pusztá ismétlésévé válnék.

Viczia most is a pamlagon ült éshallgatta

az előtte széken ülő Kázmér beszédét. A lány ma selyembe volt öltözve és úgy társalgott a kettő, mint régi ismerősök.

Kázmér csodálkozott magában a fölött, hogyan lehetett csak neki Vicziát oly kevéssé vonzónak találnia. Eltűnt az utolsó nyoma is a merev feszélyezettségnek. Első találkozásuknál azért érdeklődött a leány iránt, mivel azt a másikat jutatta eszébe, akit ama házivatar óta nem tudott feledni; ma azonban már önmagáért a leányért érdeklődött iránta. És minél inkább elmosódott amaz az emlékezetében, annál jobban tetszett neki Viczia.

— Ebben a téli egyedüllétben néha mégis csak érzékenyen nélkülözheti ön a világgal való érintkezést; jegyezte meg Kázmér beszélgetés közben.

— Néha — nem nagyon; hebegett Viczia forró arczpirulással.

Hogyne? Hiszen megleévesztette Kázmért, amit pedig utált, és még sem tudott e családtól megszabadulni. Mert Xeniat nem lehetett örökké elrejtteni. Viczia a hálószobában hagyta őt a tükör előtt, a hol éppen azon tanakodott magában, vajjon rózsaszín avagy égszínkék ruhát öntsön-e magára. Most minden pillanatban itt lehet. Majd segít a véletlen, gondolta magában Viczia kétségbeesésében.

Amit kezdetben minden nehézség nélkül megmagyarázhatott volna most olyan nehéz lesz tisztázni. Még csak néhány percig akarta éldelni ez az új boldogságot azután — mi lesz majd azután? Nem éppen elkerülhetetlenül bizonyos, hogy másképpen legyen; miért is, hiszen Kázmér nem fog azért megváltoztatni...

— Nyáron itt gyönyörű minden; oly kedves ez a vidék; szólalt meg izgatottan Viczia, — ha ön akkor meglátogatna...

— Nyáron messze leszek Lodnikitól.

— Messze! Igaz, el is feledtem, hogy ön katona; kiáltott föl a leány, de hangja oly nagy sajnálkozást fejezett ki, hogy maga is nevetett rajta.

— És talán el is leszek foglalva. Valószínű, hogy tavasszal kitör a háboru Olaszországgal.

— Ki beszél háboruról? kérdezte Bogdanovics egy távolabb álló asztaltól, hogy valami rajzról volt elfoglalva. — Ugyan ne beszéljen harczokról. Az ellenkezik elveimmel. Én a sors-tól csak jót várok. Kész vagyok fogadni, hogy mégsem kerül harczra a dolog.

— Ez pedig nagy csatlakozás volna rám nézve; viszonzá Kázmér.

— Ez tehát az ön óhaja? Én pedig fogadok önnek, hogy vissza fog térni dicsőséggel és érdemkeresztekkel ékesen; felelt rá Bogdanovics s letette a rajzot. Látja, ez az üvegház terve, melyben virágokat fogok nevelni és majd jó pénzen eladom Lembergben.

— Ez engem arra emlékeztet; szólt Kázmér fölemelkedve székéről, hogy önnek, Viczia kisasszony átadom a kívánt virágot; ott maradt jól becsomagolva a szánkában.

A fiatal embernek csak most jutott az eszébe az a szerencsétlen Azalea, melyet Luczián gondosan selyempapirba és mohába csomagolt a számára. Kázmér nem is gondolta, hogy Viczia már a belépésénél nézte, vajjon elhozta-e az ígért virágot, és hogy csalódottan sóhajtott föl, midőn látta, hogy üres kézzel jött látogatába. Épp oly kevéssé vette észre Viczia arczán az örömsugarat, mely szinte megszelídítette vonásait, midőn a künn felelt virágról szót ejtett.

Kázmér éppen a kilincset meg akarta fogni, midőn az ajtó kívülről kinyílt.

Selyem suhogását hallotta és maga előtt látott egy hölgyet, egy fiatal, szép és kedves hölgyet.

Xeniának ennyi időbe került, míg a derékon szűken testhez simáló hosszú uszályos ruhába bujt, a mely körül mint egy léghajó duzzadt föl, mert akkor még a krinolin divat járt. Haja is az akkori divat szerint égszínkék reczés hálóba volt szoritva, amelyből az aranyos fényű gesztenyeszín fonatok csillama kandikált ki, napderűs sugár özőnként folyván körül azt az angyali szép és szelid arczot.

Kázmér földbe gyökerezve nézte az elbájosító tüneményt.

— Megtaláltam; ujjongott a szive és egy pillanat alatt visszaemlékezett arra a háziva-

taros éjszakára, midőn ez a bájos teremtés karjába fogózva félelmében önkéntelenül hozzá simult.

— Bogdanovics Xenia kisasszony!

— Bielinski Kázmér huszárhadnagy!

E bemutatásra Kázmért elhagyta minden önuralma, meghajította magát ugyan, de mindjárt rá szemrehányó tekintetet vett Vicziára és tompa hangon odavetette:

— Kisasszony azt mondta, hogy nincsen nővére.

A megszólított lesütött fővel, egymásba font lecsüngő kezekkel állott Viczia a pamlag előtt és nézte a küszöbön eléje táruló jelenetet.

Nem felelt azonnal, de a szeme az többször mondott száz szónál is, midőn hirtelen felvette a homályos tekintetét Kázmérra, aki még mindig hallgatag várta a választ.

Amikor ezt Viczia észrevette, daczosan hátravetette fejét.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Mária Dorottya fgnő násza.

Bécs, okt. 31. (Saj. tud. táv.) A párisi grófné leányaival, Izabella és Lujza hercegnőkkel, valamint Montpen sier herceggel ma reggel Zürcheből ideérkeztek, hogy Mária Dorottya főhercegnő és orléans-i Fülöp herceg esküvőjén jelen legyenek.

Vilmos császár Berlinben.

Berlin, okt. 31. (Saját tudósítónk táv.) A német császár Henrik herceggel visszaérkezett Meppenből, hol az új ágyukkal tett próbákon jelen volt.

Legfelsőbb kihallgatás.

Bécs, október 31. (Saját tudós. távirata.) Jenő főherceg és Sternek altengernagy ő Felisége által ma kihallgatáson fogadtatott.

A külügyminiszter Bécsben.

Bécs, október 31. (Saját tudós. távirata.) Goluchowszky külügyminiszter magyarországi utjából visszatért.

Tömeges török lóvásárlás.

Bécs, október 31. (Saját tudós. távirata.) Odessából jelentik, hogy a török kormány az ottani bankkal szerződést kötött 1600 katonaló szállításra.

KÖZGAZDASÁG.

A méhek betelelése.

A méhészet legnagyobb mesterei a jó teletelést a méhészmesterművének nevezik.

Már ez sejteti, mily rendkívül fontos lehet a méhek kezelésének időszakos munkarendjében az utolsó: a betelelés; azon időpont, midőn méheinknek ősszel utolsó istonhozadót mondunk; ama mód, melylyel kedvenceinket, melyek a szabadban Már 40 R-nál megdermednek, a rideg tél viszontagságos útjára bocsátjuk.

A méhek nem huzzák ki a telet öntudatlan álomban, mint pl. a darazsak, legyek, hanem félálomszerű szendreségben, midőn élettevékenységük a legkisebbre száll ugyan alá, de azért egy percze sem dermednek meg, a legkisebb zajra, háborításra erőteljes zugást hallatnak, esznek, mézet fogyasztanak, és pedig annál többet, minél nagyobb a hideg, hogy a kellő meleg fejlesztése által azt ellensúlyozhassák.

Meleg lakás nélkül, erős táplálkozás és csoportos együttlét nélkül a méhek nem teletelnek ki.

De már vegyük sorba azon feltételeket, melyektől a sikeres kitelelés s ennek alapján egy eredményes egy szerencsés méhészeti év nyugszik.

A czél az, hogy méheinket minél kevesebb veszteséggel, minél erőteljesebben, egészségesebben, tüdőben vigyük ki a tavaszba. Szomorú látványt nyújt akárhány méhes tavasszal! A nap várva várt első meleg sugarai valóságos romokra esnek. Nem a boldog ébredés, nem a gazdag törzset erőteljes megmozdulása általános kirepülése és játéka — mely oly biztató jele egy áldásos jövőnek — tűnik itt szemünkbe amit látunk, az inkább temetőhöz hasonlít. Akárhány család (néha a fele is) örökre elszenderült, a megmaradtak óriási veszteséget szenvedtek. Halomszámra mindenütt a holt méh. Itt ott még a végvonaglásban szenvedő méhecskéik kínosan rezgetik végtagjaikat.

A jó kitelelés első következménye az elegendő nép. Kevés bogár nem képes a szükséges meleget kifejteni. A méhek télen egy csomóba huzódnak, firtalakban egymást köcsönösen melegítik. Kevés méh sem elég magas sem elég tartós hő létre hozni nem tud. S ha gyenge törzsek ki is telelnek valahogy, haszon akkor is kevés lesz belőlük; mert csak igen későre képesek megerősödni. Legalább annyi méhe legyen a parasztkasnak, hogy a kiépített lépet ősszel, midőn még a hidegek be nem álltak, ellepje. Építménye, pedig annyi legalább is, hogy a kas közepénél valamivel lejjebb érejenek a lépek. Az ingó szerkezetű kaptárokból legalább 6—7 egész vagy 12—14 fél keretet lepjenek el a méhek. Hidegek beálltával a nép összefog huzódnak, amint az a dolog természetében rejlik. Amidőn parasztkasokból is — melyek pedig jó teletésről nevezetesebbek — annyi nép vész egyik másik helyen el, úgy ennek egyik oka bizony az, hogy sokszor holmi agyonrajzott anyakásokat vagy gyenge utórajokat teletelnek ki.

Ha népszegény törzset akarunk kiteleltetni, úgy egyesítés, nép hozzáadása által erősítsük azt meg. Jobb egy erős, mint 2, 3. gyenge kas. Egyesíteni legkönnyebben a szomszédos népeket lehet; előbb azonban, egy két nappal az egyesítés előtt, a szomszédos, felosztásra szánt törzs anyját megöljük, egyesítéskor pedig az egész népet, nemkülönben a megerősítő törzset is mézes vízzel alaposan bepermetezzük. Másképp szörnyű gyilkolásra lehetünk elkészülve. Kerek kaptárakban könnyű az egyesítést végrehajtani; parasztkasnál bajosabb. A nép kidobálása gyakorlatot igényel s nem is mindig sikerül. Könnyű azonban itt is czélt érni, ha a felosztásra szánt kas népét salétromos ronggyal beszédjük, az anyát megöljük s a szokásos bepermetezés mellett az erősítő népek beadjuk.

A jó kitelelés második feltétele az elegendő mézkészlet; 8—10 kiló méz rendszeren elegendő egy családnak. Parasztkasokban maguk a méhek készítik el a legmegfelelőbbben a téli elcséget, amennyiben itt az, emberi beavatkozás ki van zárva. Kaptárokból is a méhek tudják legjobban téli fészkeiket berendezni ha nekik erre elegendő időt engedünk, pl. augusztus havától kezdve mézet többé el nem veszünk, őket nem háborgatjuk; de mert a méz mennyiségéről mégis jó meggyőződést szerezni, szétszedvén a kaptárt, a téli fészkek berendezésében a méheket fogjuk utánozni. A röplyukhoz elől fent a virágpóros (méhkenyeres) lépek jönnek, ezek okvetlenül visszaadandók a népek, a felső keretsorba mézes lépek, alól üres vagy csak kevés mézzel bíró lépek helyeztetnek. Mielőbb hajtjuk ezt végbe, annak jobb lehetősége még szeptemberben; a méhek annál nyugodtabbak lesznek télen.

Harmadik feltétele a jó teletésnek a meleg lakás: vastagfalú, szalmával bélelt vagy burkolt kaptárok, jó vastag és meleg anyagból készült kasok. Minden hézag betömendő, a vékony kasok jól betapasztandók, vagy betakarandók, kaptárok mézükre és az ajtó és ablak közötti tér melegtartó anyaggal (sarju, szalma szalmapárná, ujságpapir) kitöltendő. Tudatlanság vagy hanyagság e tekintetben, sok családnak ássa meg sirlját. Igen fontos dolog az, hogy miként szerezzük be a szükséges kaptárokat. Pontos, jól készült méhlokokban sikeres a kitelelés, könnyű a méhek kezelése, öröm a munka; holmin olcsó kaptárok — hacsak házilag nem készülnek — sok kellemetlen percet szereznek a méhésznek.

Hogy tavasszal a méhek gyors előhala-

dásának örvehdhessünk, arra a negyedik feltétel a királynő, az anya, fiatalsága, épsége. Amilyen a királynő, olyan a család; ezen egy rovattól függ az egész család szaporodása, fejlődése, élénksége. Lehetőleg, kaptárokból két évesnél, kasokban három évesnél idősebb anyát ne teleljünk be. Az elrajzott kasoknak mindég fiatal, egészen új anyjak van; ezeket, ha különben építményünk nem szerföltött régi, fekete, amelyből oly szép méhek nem fejlődnek, mint az újabb lépekből, bátran bocsátjuk felelőbe; bárha ezeket mint legmézesebbeket, többnyire le szokták ölni. Az öreg anya mindég az előrajnál van, ha tehát ennek bizonytalan a kora, úgy inkább jó utórajokat hagyjunk meg, melyek bizonyosan új anyjak van.

Utórajra hagyjuk a kitelelésnek egy felette fontos tényezőjét: a csendet, feltétlen nyugalmat. Erre a méhek télen oly szüksége van, mint a mindennapi kenyérre.

A minden háborítástól gondosan megőrzött méhes család keveset fogyaszt, friss élénkségekben éri meg a tavaszt. A méhet néha meggondolatlan gyermekek, napszámok háborítják, vagy erős szelek, madarak, egerek zaklatják. Különösen végzetes a méhre, ha az egerek bekvártélyozzák magukat náluk, melyek pedig szívesen üt fel a családi tüzhelyt a méhkasokban, lakmározván a lépekből és mézből; a hideg miatt egy csomóba felhuzódott szegény méhek egészen tehetetlenek velők szemben, mert életveszély nélkül a csomót el nem hagyhatják. A nyughatatlanság miatt azonban folyton erősen zugnak, erősen fogyasztanak, előbb utóbb az ugynevezett vérhasba esnek, mely miatt azután szomorú a kitavasodásuk. Az egerek ellen szegeket szurunk a röplyás elé, a kaptások nyílása többnyire úgy készül, hogy egerek be ne hatolhassanak.

Igen jó a téli időszak alatt hetenkét egyszer körüljárni a méhest s hallgatózni, nem zug-e valamely törzsünk. E zugás mindig rossz jel. Vagy azt jelenti, hogy méheink fáznak, vagy azt, hogy mézüik van fogytán, vagy hogy valami által háborgatva vannak, vagy hogy friss levegőjük hiányzik. Ez utóbbi eset többnyire akkor áll elő, ha a röplyuk valami ok miatt bedugul: holt és lehullott méhek zárják el vagy a leszivárgott nyirok jég alakjában zárja el a nyílást. Legelső teendőnk ilyenkor a röplyukat szabadabbá tenni. A zugó méhek sokat fogyasztanak s miután a belsejükben felgyülemlött bétársat ki nem üríthetik, mert ki nem repülhetnek, a vérhas el nem kerül, mely bennük kisebb nagyobb kárt mindég okoz.

Legjobb a méheket a szabadban teletelteni. Ezek, ha különben minden másról kellően gondoskodva van, tavasszal a legedzettebb törzsek lesznek. A szabadban teletelteni már csak azért is jó, mert ritka tél az, melynek folyamán egyikét enyhébb nap nem köszönt be; ha ilyenkor a hőmérő árnyékban 5—6°-ra emelkedik, verőfényes szép időben elhagyják a méhek lakásait s vig előjáték mellett kitisztogatják magukat, ennek pedig szerencsés kitelelés szokott az eredménye lenni. *Mártonfalvi.*

Nagyvásár Margittán. Folyó hó 4-ikén kezdődik a margittai nagyvásár. A kirakodó vásár 5-én lesz megtartva.

Terménytőzsde.

Budapest, október 31.

B u z a	őszre, bácskai	7.45
	őszre, északi	7.55
	október-novemberre, bácskai	7.79
	okt.-nov.-re északi	7.89
R o z s	őszre bácskai	6.77
	őszre, északi	6.79
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	4.11
	okt.-nov.-re, északi	4.12
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	0.00
	okt.-nov.-re, északi	0.00

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 31-én.

Magyar aranyáradék 4%	121.50
Magyar koronáradék	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	155.25
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	137.—

Osztrák járadék papírban	101 10
Osztrák járadék ezüstben	101 10
Osztrák járadék aranyban	121 75
Osztrák korona járadék	101.-
1860. osztrák államsorsjegyek	144.-
Osztrák magyar bankrészvény	940.-
Magyar hitelbank részvény	462 75
Osztrák hitelintézeti részvény	365 60
Osztrák-magyar államvasuti részvény	360 25
20 frankos arany (Napoleon dör)	9 52
Német birodalmi márka	58 75
London vista	119 85
Páris vista	47 55
20 márkás arany	11 7

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

17.588.
1896. **Árverési hirdetmény.**

Bartsch Arthur Fő-utca 273. szám alatt létező **kézi zálog üzletében**

1896. évi november hó 11-én d. e. 8 órától

kezdődőleg árverés fog tartatni, mely alkalommal 188 darab elzálogosított tárgy fog eladatni. Az iparhatóság részéről az árverésnél a felügyeletet az 1881. évi XIV. t.-cz. 17. §-a értelmében Sarkadi József rendőrbiztos fogja teljesíteni.

Árverési feltételek: A vételár azonnali kifizetése és a megvett tárgyak rögtön elvitele.

Az érdekeltek, illetve elzálogosítók az árverés kifizetéséről azon figyelemztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá jövő tárgyak úgy az iparhatóság, illetve rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, mint a kézi zálogüzlet helyiségének ajtaján kifüggesztett jegyzékből meg tudhatók.

Nagyvárad, 1896. október hó 26-án.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

253 1-1

Mossatok a hirneves „LESSIVE PHENIX“ franczia mosószerrel!!!

Egyedelárusítás Nagyvárad részére

Janky Antalnál, Kádár és Kissnél,

hol részletes prospektusok ingyen kaphatók.

231 4-5

Szép diszfák, bokrok és disznövények,

nemkülönbben igen szép, magról nevelt

fenyőfák

jutányos árban kaphatók

238 5-10

Nagyváradon, a Rhédey-kerti faiskolában.

Nagyobb vásárlásnál külön engedmény, árjegyzék kívánatra bérmentve.

5000 rózsafa eladó 5000

5000 rózsafa eladó 5000

Uj férfi- és gyermekruha üzlet.

LŐRINCZ J. HENRIK

kész férfi- és gyermek-ruha raktára és szabó-üzlete
Nagyvárad, Zöldfa-utca 36. sz. (Deutsch Simon-féle házban).

Nagyérdemű közönség!

250 1-3

A legolesőbb bevásárlási forrás

kész férfi és gyermek ruhákban

kizárólag az újonnan berendezett üzletben eszközölhető.

Tessék róla meggyőződni.

Adok!!!

Egy férfi gyapjuszövet öltönyt	8.75	feljebb	Egy fiu öltönyt	5.75	feljebb
Egy férfi hosszú téli kabátot	8.25	"	Egy gyermek öltönyt	2.75	"
Egy férfi rövid téli kabátot	5.25	"	Egy magános nadrágot	2.25	"

és még az itt fel nem sorolt czikkeket rendkívül olcsó árban. Nagy választék **utazó és városi bundákban.**

Mérték utáni megrendelések 48 óra alatt eszközöltenek.

Jelszavam olcsó és jó!!

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

LŐRINCZ J. HENRIK, Zöldfa-utca 36. (Deutsch-féle házban).

Uj férfi- és gyermekruha raktár.

Feltűnő olcsó árak!

Feltűnő olcsó árak!

NÁDOR L. és TÁRSA

NAGYVÁRAD, ZÖLDEFA-UTCZA

ajánlja az őszi és téli évadra a legujabb **vizhatlan gráci Pichler-kalapokat.**

Legnagyobb raktár olasz, angol és PLESS-kalapokban.

Valódi prágai férfi- és női bőrkesztyűk, angol kötött kesztyűk.

Férfi- és fiu fehérneműek, legujabb nyakkendők.

Illatszerek, pénz- és szivartárczák, esőernyők, sétabotok, valódi email ing- és kezelógombok,

216 4—5

harisnyák és valódi Jäger-alsók

a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban kaphatók.

A legnagyobb czipő- és csizma-raktár.

Férfi-, női-, leány- és gyermek-czipők minden kivételben a legjutányosabb árban kaphatók.

Valódi orosz Bagaria vizhatlan csizmák
és legnagyobb raktár Galloschni és bőr Camaschnikban.

Csizma- és czipő-különlegességek mérték szerint a leggyorsabban készíttetnek.

→ **Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.** ←

Főmagasságu *Dr. Schlauch Lőrincz*

bibornok ur Ó Eminenciájának szállítója.

SZILÁDKY és TÁRSA

NAGYVÁRADON, BÉMER-TÉR, POYNAR-FÉLE HÁZ.

FÉRFI RUHÁK.

Midőn a gazdag választéku **angol** és **francia** kelmékkel berendezett raktárunkat a t. közönség figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemlíteni, hogy

a külföld legujabb eredeti divatczikkei

nagy választékban nálunk kaphatók s — tekintettel a divat haladására — a jó munka és izléses divat keresztülvitelére a legkitünőbb erővel rendelkezünk.

Szövetek mérték szerinti eladása gyári áron.

👉 Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és mintákkal szolgálunk. 👈

(214) 8—20

Jutányos, határozott árak.

→ **Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.** ←

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.

— A legolcsóbb alkalmi vételi áruház. —

Márkus József

253 1-52

ÁRUHÁZA

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején (Kohn Emánuel-féle ház).

Női és leány felöltő terme

Gallérok 1 frt 50 krajczártól.
Kabátok 4 frt 50 krajczártól.
Gallér, elegáns Plüsch 8 frt 50 krtól.
Gyermek-köpeny 3 frt 50 krtól.
Plüsch kabátok 9 forinttól.
Fél Raadok félárban.
Kész blousok 1 frt 80 krtól.
Gyapju alszoknyák 1 forint 50 krajczártól.

Fontos és előzékeny

Hölgyeknek
külön
próba terem.

A legújabb Thiebet gallér,
plüsch bélésel 16 frttól.
Model kabátok 10 forinttól.
Valódi szörme gallérok 8 fo-
rinttól.
A legújabb karakul gallérok,
plüssel kibéelve 9 frttól.
Női karmantyúk és sapkák
félárban.

Női ruhakelme és fehérnemű osztály

Egy szép angol ruhára 1.50
Egy téli gyapju kelme ruhára
2 forint 75 krajczár.
Tiszta gyapju Kasan méterje
52 krajczár.
120 ctm. angol kelme mtr.
65 krajczár.
Legújabb mintázott francia
kelme mtr. 68 cr.
Szurah selyem minden szín-
ben mtr. 78 krajczár.

Fekete mintázott divat-sely-
mek 1 forinttól.
Legújabb szicíliai selyem
alkalmi ruhákra 90 krtól.
Tiszta gyapju sotisch kel-
mék 52 krajczár.

1 vég szepességi vászon 3.80
1 vég rumburgi I. rendű 5.50
1 vég Schroll Chiffon 4.80
Csodálatos jó minőségű 2 sze-
mélyes selyem paplan 6.35
1 madracz 5 forint.
Futószőnyegek méterje 15 kr.
Kitűnő mosó barchetek 20 kr.

Teljes menyasszonyi kelengyék 100 frttól 2000 frtig.

Szabó-kellékek osztálya.

Legjobb minőségű harangszövet . . . 15 kr.
Foulard szatin 13 kr.
Atlas szatin (minden színben) . . . 25 kr.
Moarc harangbélés 18 kr.
Lószőr kelme 27 kr.
Vasszalu szövet aljbélésnek egész uj 16 kr.

Férfi-divat osztály.

Egy finom Creton ing 2 gallérral . . . 1.40
Egy elegáns hálóing diszszel 1.40
1 finom Chiffon ing 1.20-tól.
1 egész finom ing 1.50
1 jó minőségű redős ing 1.25
1 kitűnő minőségű lábravaló 1.20
3 pár fegyházban kötött harisnya 90 kr.
Zsebkendőkben különlegességek.

Női ruhák mérték után kitűnő szabás, elegáns kivitel 20 forinttól.

Mindennemű ruhadiszek, rövidárak a legolcsóbb árban.

— Férfi nyakkendőkben dús választék. —

Vidéki rendelések kivételes figyelemmel.

Ruhakelme minták bérmentve.

Szövet- és csipke függönyök.

Mérték szerinti ruhák 24 óra alatt.

Asztalneműk.

NEUMANN M.

FÉRFI- és GYERMEK RUHÁK

A R U H A Z A

➔ NAGYVÁRAD, KISHIDFŐ (LÉVAY-PALOTA). ➔

Tiszteletteljesen tudatom a n. é. közönséggel, miszerint üzletemben

óriási választék

bel- és külföldi szövetekből

➔ mérték után ➔

megrendelhető mindennemű ruhadarab u. m. őszi és téli öltönyök, őszi felöltők, télikabátok, városi bundák, bekecs-kabátok, Ulsterek és Havelokok.

A mérték utáni rendelmények budapesti vagy bécsi elsőrendű saját műhelyeimben a legutolsó angol- és francia divat szerint készülnek és

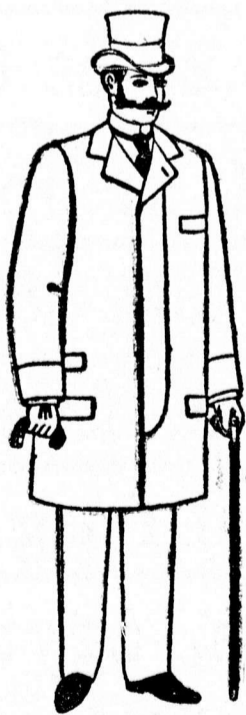
legrövidebb idő alatt szállítatnak.

Kivonat a kész ruhák árjegyzékéből őszi s téli idény

1896/97. évre:

Raktárak:

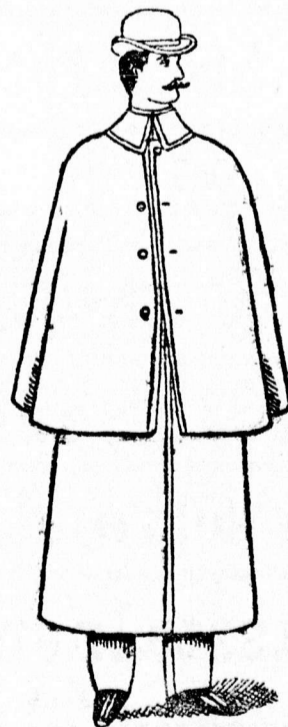
Arad,
Debreczen,
Nagyvárad,
N.-Beckerek,
Temesvár,
Pancsova,
Eszék,
Ujvidék,
Zára.

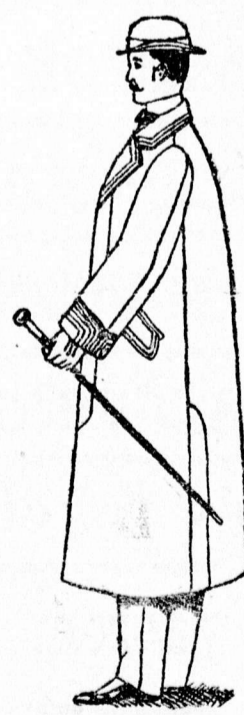
Felöltő cheviot-
diagonál fekete v.
kék 12 frt 50 kr.

Sacco-öltöny
Zsolnai Lodenból
16 frt.

Havelock egész gal-
lérral, vízmentes tiroli
Lodenból
7-11 forint.

Télikabát Lasztig
fekete bársonygallérral
vagy anélkül.
16 frittól 20 frittig.

Raktárak:

Fiume,
Klagenfurt,
Laibach,
Nisch,
Sofia,
Trieszt,
Kragujevatz,
Sarajevo,
Zágráb.

Szabott ár!

234 7-10

Nagyvárad legnagyobb áruháza

Női felöltők és ruhaszövetekben

Flegman Ármin

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

 Rengeteg választék, verseny nélküli olcsó árak.

Jó téli kabátok 4.80, 6.50, 7.25, 8, 9 és 10 frt.

Modell kabátok 12 frt, 14 frt, 16 frt, 18 frt, 22 frt.

Szörme gallérok 7.50, 9 frt, 12 frt, 25 frt, 36 frt.

Raad köpenyegek 12, 15, 18, 22 és 30 frt.

Oszi gallérok 1.50, 2 frt, 3.25, 4.25 és 6.50.

Ruha szövetek 22, 35, 40, 55, 70 kr. méterje.

Angol szövetek 50 kr, 60 kr, 80 kr, 1.30, 1.80 mtrje.

Fekete szövetek 33 kr, 45kr, 60kr, 85 kr, 1 frttól 5frtig.

Szines és fekete selymek 70 krtól 4 frtig mtrje.

Chiffon, vászon, asztalnemű, paplan, ágyterítő.

Függönyök, szőnyegek, disz- és bélésárak

 olcsóbban mint bárhol.

Mérték utáni ruhák vállalata.

Előzékeny és pontos kiszolgálás.

Előzékeny és pontos kiszolgálás.

HALOTTAINK

EMLEKEZETE.

A kegyelet napja.

Minden érző szív megdobban, minden emberi lélek egész benső valójában megrezzen, midőn hallja, hogy valaki halálán van, avagy már meghalt, lett légyen az teljesen idegen avagy ismerős.

Mennyivel inkább fog el az a megnevezhetetlen érzés, midőn jó barátunk, rokonunk, szülőnk, hitestársunk, gyermekünk szemünk láttára kimulik. Nem csak a fájdalom marcangolja keblünket a szenvedett veszteség fölött, melyet annál mélyebben érzünk, minél képesebbek vagyunk szeretni és e válást szeretetteinktől fölérteni; hanem megrándul bele egész lényünk, megáll a gondolkodásunk, a tehetetlen megsemmisülés érzése megfagyasztja a vért ereinkben, midőn látjuk, hogy aki az imént még mosolygott, érzett és érzelmeit velünk közölte, szíve vérét s lelke minden gondolatját nekünk szánta, ime lelketlenül, megdermedten, merev, érzéketlen tömeg gyanánt fekszik előttünk.

Ez lett volna szeretetünk tárgya?

Hova lett az, amit szerettünk, becsültünk tiszteltünk benne?

Semmivé lett volna?

Hát mi botorul ezt szerettük, becsültük és tiszteltük volna őszintén és igazán, szívünk s lelkünk minden erejével?

Nem! Felháborodik lelkünk, föllángol szívünk ennek pusztá gondolatára is.

Nem semmisül meg, ami jó, igaz s nemes, mivel akkor már nem is lehetne valóságos igaz, jó s nemes.

Nem. Hanem Isten akaratába vetett megadással forró imará leborulunk kedves halottaink teteménél az élet s halál mindenható Ura előtt és mint egy szent esküt rebejük az anyaszentegyház hitvallását:

... hiszem... a testnek föltámadását és az örök életet. Ámen.

A lélek életét a halálon túl, a test feltámadása előtt is szent igazságként hirdeti az anyaszentegyház.

Ez legnagyobb vigaszunk. Ez engesztel ki a halállal. Ez teszi elviselhetővé a válást kedveseinktől: Ott fön ismét viszontlátjuk egymást!

Ámde csakis így van józan értelme annak, hogy halottainkról kimulásuk évforduló napján megemlékezünk és hogy halottak napján is fölkeressük elhunyt kedveseink sirját és a földöntuli

öröklét jelképét, a mécsset meggyújtjuk a koszorúkkal földszitett sirhantjukon.

Máskülönben mi alapja lehetne a kegyeletnek, mely halottak napján oly tömegesen megnyilatkozik, hogy azt bizvást a népek millióinak szavazata gyanánt tüntethetjük föl a halhatatlanságban való hit mellett.

Ez legyen hő imánk a kegyelet e megszentelt napján, mely évenkénti emléknapja az Isten kegyelmében és barátságában elhunyt minden lelkeknek, kiknek ama vétkéért, melyekben elhaltak, még bűnhődniök kell és kiknek még haláluk után is jót tehetünk azzal, hogy értük imádkozunk.

Imádkozunk az anyaszentegyházzal, hogy a teremtő s megváltó Istenünk bocsása meg rokonaink és minden az Ő kegyelmében elhunyt felebarátunk lelkének minden vétkét és hogy őket minden szentek szószólása által az ő egységükbe fölvegye.

Adj Uram! örök nyugodalmat nekik és az örök világosság fényeskedjék nekik.

Téged illet minden dicséret és dicsőség most és mind örökon örökké. Ámen.

A Magduska sirkoszorúja.

Irtá: **EMBER GYÖRGY.**

Őszi eső hullott szomoruan, esőndesen. Az egész szemhatárt sűrű felleg takarta be. Bokrok és fák ágai kopaszodni kezdtek; gyér, sárgult levelek között hangicsálva vonultak meg a vállalkozó kis madarak, melyek télen is megkeresik valahogy keservesen élelmüket.

Hideg, nedves szélől ingatott kis bokrok közelében, egy kis patak partján szedegette egy leányka a télizöldet kötényébe és már nagy nyaláb volt mellette a földön. Kis madarak kíváncsian repkedtek körülte. Fel-felröppentek egy bokorágra, meg le az avarra és kíváncsian nézegették Magduskát, hogy mit csinál.

Magduska hullámos, fekete hajával, mely nyolcz éves korához képest szokatlanul tömött és hosszú farkocsbán nyult le csaknem kis szoknyája végeig, szokatlanul kedves jelenség volt. Értelmes, szép fejét szedésközben a kis madarak felé fordítá és ő is röpülni szeretett volna velök. Piczi, piros kis szájába dobott néha a fűvisbokorról egy-egy dércsipett kőkényszemet, mialatt meg saját kőkényszemeivel a téli zöldek bokrait keresgélte.

Formás kis lábait semmi sem fődte. Már korán reggel kijött, mert azt parancsolták, hogy sok-sok vad-borostyánt, fehér és piros bogyót is szedjen. Le-lehajolt, dudolt egy kicsit, aztán ismét keresgélte a patak partján.

Majd meguntá a hallgatást és a madárkák-

kal kezdett csevegni. Oh, a gyermekségnek édes, aranyos kora! Édesanyját csak pár hete temették el, az apját meg nagyon kicsi korában. És ő most a madárkával cseveg nagyon fontos dologról

— Jaj, de ugrándozol; szökdécselsz, te kis tarka madár. De büszke vagy! A mért arra repülsz, a merre akarod. Bezzeg nem röpülnek az uraság kalitkáiból azok a tudós, okos madarak. Hüh! Azt mondta Sári néni, hogy okosabb azok között egy is, mint magam la! Hát akkor mégis hová tették a szép kis Gizellát? Azt mondták, hogy a golya hozta, halljátok, no hisz hozhatta is, elég nagy hozzá a lába, meg a szárnya. De hát ki vitte el? A Sári néni azt mondta, hogy a griff-madár. Ühüm! De hát az én édes mamámat? Azt bizony nem. Mert koporsóba tették, a sirba ejtették. És — oh Istenem, de könnyű nektek itt fecsegni — mikor sirtam, azt mondta a mestram fejemet meg-simogatva: ne sirj Magduska, meglátod te még egykor az édes mamádat.

Megállott két kis keze és nem tépdeste a télizöldet, hanem összetette és révetegen nézett körül.

— Hisz, drága édesanyám, láttalak én a mult éjjel is. Nem is aludtam, nem biz én. Odajöttél az ágyamhoz és betakargattál, megcsókoltál és a párnát megigazitottad a fejem alatt. És még nappal is látlak sokszor. De furcsa. Istenem! Ha csak behunyva a szemem, ha csak egy kicsit rád gondolok, mindjárt látlak. Gyer is vissza édes, hát mért is távoztál el csak egy pillanatra is?

Jaj, de most jut eszembe, hogy megver a Sári néni, ha a kis zsák teli nem lesz. Vajjon mire kell ez az uraságoknak?

Mikor teli szedte Magduska a kis zsákot, fölemelte hátára és meggörcnyedve vitte haza felé. Otthon nagy lepedőre teregette a bogyókat és a leveleket. Sára néni, — és alig vett magához egy pár falatot Magduska, megint hajtotta ki a szőlő aljába, a patak mentére az öreg asszony. Azt mondta: az uraságék Gizellájának sirjára kell. Sok-sok mécses fog azon égni, ragyogni és sok sirkoszorú pompázni, mert a mai est a halottak estéje.

Hát mért az a pompás sir? Aha! ott lakik a kis Gizike kisasszony. De nem is járt. Dehogyan járt. Hisz majd mindig ölben és hintóban volt. De szép is volt, mint egy kis angyal, amilyen a templomban festve van.

Alkonyat felé már a második kis zsák borostyánnal és bogyóval tért haza felé Magduska. Alig engedett két kis keze a dermedtségéből, már a koszorúkötéshez fogott.

Bámulta, hogy gyűlnek a koszorúk, hogy tüzdeli Sára néni egyiket falusi asszonynyal az őszi rózsákat, s amiket az uraságék ide küldtek, a szép thearózsákat.

Magduska ezalatt elgondolta kis eszével, hogy mennyire kedvébe járnak annak a Gizikének. Tán nem is vitte el a griff-madár? Vagy elvették tőle és odatették a temetőbe. Ott látott ő csakugyan egy pompás kökeresztet.

Az ő édes mamáját is odatették, csakhogy messze a feszülettől; egész a temető árka felé.

Feltámadunk.

Írta: SENKI.

Ablakomon besüvölt az őszi szél, megrázza, megzörgeti, mintegy figyelmeztetve a bennlevőt, hogy ma ne gondoljunk az élőkre, hanem menjünk ki oda, a hol nyugszanak azok, kik bennünket már elhagytak, kik elhervadtak... hisz ma Halottak napja van... Lelkünk megtelek fájó érzéssel... hervedünk, pusztulunk. Ezt juttatja eszünkbe az egész természet. Oh a természet igen résztvevő barát örömben, fájdalomban egyaránt. Karácsonykor fehér ünnepi szőnyeget terít elénk, a Feltámadás emlékére felébred téli álmából s most a gyászos halált állítja szemünk elé... ő maga is haldoklik. Egymásután hullatja sárguló leveleit, el-elkapja a zordon őszi szél, viharos tánczot járta vele a levegőben s viszi messz-messze, jó lesz a halottak sírjára takarónak, no meg könnyek azok számára, a kiket senki sem sirat. Milyen jó szívű a természet!!! Megemlékszik az elhagyottakról is.

Megnépesül a halottak csendes országa. Siessünk a temetőbe, hisz mindnyájunknak van ott egy-egy kedves halom, mindnyájunkat fűz oda egy fájó emlékezet. Hienkor fölujul lelkünkben a seb, mely már-már behegedt, érezzük ismét a fájdalmat, nem azt az égetőt talán nem azt a szívet-lelket marcangolót, de azt a csendes, a megnyugvással vegyes sajtó, bus érzelmeket. Szeressétek a fájdalmat, tiszteljétek a szenvedőt. Az igaz, az ember fut a fájdalomtól, a bánkódónak látása is kellemetlen neki; olyan az ember, mint a rét himes pillangója, hajhászsa az örömet. Ha örömről van, ha boldognak érezzük magunkat, azt hisszük, hogy mindenkit szeretünk. Csalódunk! A boldogság önző, szeretjük az embereket, de csak a boldogokat, míg a szenvedőktől elfordulunk, hisz zavarja boldogságunkat, eszünkbe juttatja, hogy nemcsak öröm, de fájdalom is lakik a földön. Szünetes nemisítia szívet, soha sem tudunk bensőbbben imádkozni, soha sem érezzük magunkat tisztábbnak mint midőn szenvedünk. A fájdalom kezét emeljen istenhez, szorosabban összefűz embertársainkkal. Fájdalomban tisztán érezzük, hogy nem a föld örökös hazánk, hogy mindnyájan testvérek vagyunk a földön.

S van-e nagyobb fájdalom, üthet-e valami rajtunk nagyobb sebet, mintha elhagy, örökre elhagy az, kinek egész szívünket oda ajándékoztuk, ha elvesztjük azt, kit magunkénak lenni, sajátunknak mondani oly édes örömmel megszoktuk? ... Itt vagyok a temetőben. Sokan járnak körülöttem, megelevenítik a halál rideg birodalmát. De én nem látom az élők lelkem

elábrándozik. Nem látok mást, mint a kivilágított sírokat, kísérteties fényben emelkednek ki mellettök a sírkövek. S milyen különös! A sírkövek mintha beszélnének, igen a néma sírok elmondják, ki az, a kit eltakarnak?! Ne gondoljátok, hogy a sírok egyformák! Oh nem! — Közelemben egy piczinke sír van. Sír? Sírhalom? Nem, ne illessük olyan komor névvel. Nevezzük inkább virágágnak úgy is virágok diszlene rajta, de a legszebb virágocska oda lenn fekszik a mélyben. Ne sírjátok felette, inkább mosolylyal nézzetek rá, egy kised sírja ez. Hisz mosoly volt rövidke élete s most lelke vidáman játszik angyaltársaival az égben. Ti jó szülők ne sírjátok, legyetek csendesen, hagyjuk aludni az édes babát.

Öreg embert fed a másik sír. Fáradtan érkezett élete határához erejét megtörte az erős közdelem, nyugalomra vágyott. Nyugalma enyhület, sírja megadta ezt neki. Ah, de nem vagy te mindig oly szelid, te sír; gyakran erőszakoskodol. Hányszor összeroncsolod kemény kezeiddel az ifju szép reményeit. Tudományt szereztél az ifju, merészen fog hozzá pályájához, szíve talán hevesen dobog egy magasztos, egy nemes célért, melyet életfeladatául tűz ki?! Te kizagadod őt és szívtelenül megsemmisíted szép reményeit. Nem, te nem; de az élet, az önzés.

Bájos ifju leány, mosolygó arcú, ábrándos szemű, szíve tele édes sejtellemmel talán választottját várja?! Te megirigyled boldogságát, te jelensz meg a deli vőlegény helyett s jég hideg öledbe zárod őt. Menyasszonyi koszoru helyett halotti fátyolt tűzöl fejére. Talán mégis jobb neki így!

Szomorúfűz csüggedt ágait hajtja amott egy sírra. Körülötte síró kis gyermekek s egy komoly arcú férfi állanak. A jó anyát a hünyt ragadta el tőlük a halál. Ez a legszomorubb sírhalom. Olyan fájdalmas az anya sírja, ha apró gyermekek állják körül. Ki teszi olyan kellemessé, ki teszi oly puha meleggé a kedves otthont, ha elköltözik az anya?! Ő volt családjában a melegítő napsugár, ő volt a szeretet. Vajon képes lesz-e azt pótolni az apai gond?

Ennyi mindent takar egy sír. S mégis rideg, pedig magába foglalja a leggyöngébb érzelmeket, az anyai szeretetet is. Hány családot megfoszt a kenyérkereső apától.

Megbénítja a dolgos kezét, mely szereteteért fáradozott.

Oh igen az a legszomorubb sír mely a szülők felett domborul.

De ime már csendesedik a temető, egymásután alszanak ki a világok a sírokon s a nyugalom országának királya a »Halál« kezdi ismét uralmába venni területét, melyből az

»élet« által a mai napon mintegy számüzetn látszott. Borzongás fut át ereimen, szinte érezni vélem fagyos lehetétét. Talán már egyedül vagyok ide kinn? De nem, nem vagyok egyedül, amott egy szegényes síron néhány szál gyertya pislog. A gyenge fénynél két alakot látok térdelni. Önkénytelenül közeledek feléjük; azon különös vonzódás vett rajtam erőt, mely az élő lényeket egymáshoz vonzza, midőn a halált, az enyészetet látják maguk körül. A süvöltő szél egyre növekszik.

»Nagymama, édes nagymama; menjünk már haza olyan sötét van itt! esdeklett egy kis fiucska, alig hat éves lehetett.

A szegény öreg asszonynak valami nagy fájdalma lehetett, oda borult arra a kis dombra; zokogott keservesen. Nem birtam onnan eltávolzni, lábaim szinte meggyökereztek, úgy megsajnáltam ezt az öreg nőt. Nem vettem engem észre.

»Várjál még egy kicsit kedvesem« mondá a kis fiúhoz »hát nem szeretsz a jó mamánál lenni? Imádkozzál szépen érte.«

A kis gyermek újra letérdel, imádkozik csengő hangon. Miatyánk ki vagy a mennyekben. A nagymama is mondaná, de szava sirássá válik s beszélt, szavait felém hozta a zugó szél. Nem halottat siratok én, nem téged áldott lélek, ki itt nyugoszol, te boldog vagy már, de... azt siratom ki bár él, ... de mégis halott... igen meghalt lelkileg, ... erkölcsileg, ... a te férjedet siratom, ... a ki, oh mily szegény, az én vérem, az én fiam!!! S az öreg asszony ismét zokogásban tört ki.

Megengesztelődve gondoltam a halálra. Nem, nem te akard a legnagyobb fájdalmat. Végtelen nagy irt hagysz magad után, a hol jársz, de a becsületet, a szívet tisztán hagyod. A mi ezt megöli, az az igazi halál... a bűn!...

»Nagymama, olyan hideg van, miért nem megyünk haza?«

De a nagymama nem képes távozni. »Imádkozz kicsikém, apáért még nem imádkoztál.«

Ezt már nem érti a gyermek: »Apáért, hisz apa él, apa nem halt meg, csak elment tőlünk messzire. Miért kell érte imádkozni itt a temetőben?«

Az öreg nő szíve összeszorul. Csak nem mondhatja a gyermeknek, hogy apja meghalt lelkileg, hogy bár inkább itt nyugodna a temetőbe, akkor gyujtanának gyertyát az ő sírjára is, de így, óh az a rossz fiú; ő ugyan nem tudja mit csinál, mert itt hagyta öreg anyját volt lelke hozzá, ... hogy itt hagyja kicsiny gyermekét. Elment messze, még mikor meghalt az a jó angyal, az ő felesége. Oh mint mentette ő akkor »nagyon« sajnálja a feleségét.

Hát hiszen Gizike a templomban is mindig ott ült az uri mamájával, közel az oltárhoz. De az ő édes anyja szegény volt; csak nem lakhatik ott, ahol az a szép Gizike.

Jaj, de megijed, mikor rá-rákiált Sára néni, hogy szaporán járjon a keze, mert elkésnek.

— Siess! te naplopó. Egész nap csak jösz-megy, de semmit sem csinálsz. Apád, anyád itt hagyott a nyakamra! Az urasszony a Gizike ruháskáit adja neked, te mihaszna! Siess te! Még hallják kelmetek, egyszer azt mondta az édes anyja, hogy ez a fityfity az uraságék Gizikéjéhez hasonlít. Már hogy ez ni! Ilyen a rossz anyai szem. Bizony bár ott született volna; most nem fájna a fejünk. De jaj, Ur Jézus, harangszót hallok. Siess, te puruttya, mert küldenek a koszorukért.

Lázás sietséggel mozgatta ujjacskáit Magduska és a mellett — amint a harangszót hallotta — eszébe jutott, hogy a mamáját is harangszó mellett vitték arra a temetőbe.

Egyszer csak egy cifra zsinóros ruhás topant be hozzájuk, hogy viszi a koszorukat. Sok gyertya és pohárféle volt nála. Megkérdezte Magduska, hogy mire valók azok?

— Hát ezeket a kőkeresztre akasztjuk, amazokat a sírra rakjuk. Olyan fényes lesz a sír, mint az oltár karácsony éjszakáján. Látad-e már?

— Ahán! A mult karácsonykor láttam, mikor a betlehemesek is tánczoltak nálunk.

— Akkor, akkor; jól mondd!

— Mikor szegény édes anyám mákos kalácsot adott.

— Szegény Magduska — mondta részvét-

tel az inas — és szép hullámzatos haját meg-simogatta a kis lánynak.

Magduska egyedül maradt otthon.

A szél megsapkodta, recsegettette a kutágot, a kerítést, megzörgette az ablakokat. Mikor a faágak az ablaknak hajoltak, s be-be-árnyékkolták a kis szobát, úgy tetszett Magduskának, mintha valaki odahajolt volna, hogy betekintsen. Magduska is félve nézett oda és ilyenkor eszébe jutott, hogy vajjon nem az ő édes anyja néz be ott, aki olyan gyakran meglátogatja?

A harangszót szépen hozzájuk vitte a szél. Kinézett az ablakon és látta, hogy gyertyák, lámpák fénye mellett nagy népcsoport halad a temető felé. Még éneket is hallott.

Most mennek — gondolta Magda — hogy a sírokat megkoszorúzzák, kivilágítsák. Azt mondta Sára néni, hogy a ki valakit szeret, azt nem is felejt el. Hát én el tudnám téged felejteni, édes — kedves anyám? A ki annyit csókoltál, öleltél! Nincs nekem azóta édes anyám. De elmegyek, visszahivlak. Oh, tudom én, hogy szeretsz, vissza fogsz te jönni, én édes jó anyám.

Aztán látta az ablakon át, hogy a temető világosodni kezd. És irigylte azokat, kik elmentek beszélgetni az ottlakókkal.

Amint a kis szellős szobában tipegett, belebotlott a halmaz levélmaradékba. Körül sepepte és a levélrakás mellé térdel. Gyorsan járt kis keze. A megmaradt kis virág és fűzérhulladékból hirtelen koszorut kötözött.

A kis cserép-mécsét fölvette, a koszorut a karjára fűzte és sietett a temető felé. A szél

künn már az első lépteknél eloltotta a mécsét, de ő előre törtetett vékony ruháskájában. — Vitte a szeretet, a bizalom égi ereje.

A temetőbe kikerülte az embereket és egyenesen az édes anyja sírjához sietett. Ott volt a temető szélén; egy kis faragott tölgyfakereszt jelölte a helyet.

Magduska egy világos sírhoz lopakodott és meggyújtotta a kis mécses kanócát. Aztán nagy szeretettel helyezte el éppen a sír kellő közepébe. A koszorut a keresztfára tette, melyet megcsókolt. Azután leborult a sír előtt és kezeckéit összetéve imádkozott...

Hogy jöjj vissza, édes anyám, aztán szépen szeretettel tekines reám... hogy megölelj, megtámogass, szélről is óvj, rosztól is védj... gyere vissza édes anyám.

A kis Gizella sírjától éppen arra ment az uraság és neje, a mint mondta, hogy: »gyere vissza édes anyám.« Szótlanul meghatva nézte az urnó a szegény kis leányt, édes ámulattal kapcsolta össze kezeit s nézte a kis koszorut, meg a halvány mécsét.

Aztán, könnyes szemmel hajolt Magduskához. A kis árvát magához ölelte s azt mondta hogy: légy az enyém emlékül — helyette.

És egy kis angyal mosolygva nézett le az égből és édesdeden köszöntö:

— Édes, jó anyám, áldott légy és áldott maradj örökre!

„Elhunytjaink felett ne keseregjünk, mint azok, akiknek nincs reménységük.“

Szent Pál.

de ugyan kit ne mentegesse az édes anya szive. Hanem aztán látták az ismerősök s szánakodva beszéltek el itthon neki, hogy az ő fia mennyire sülyedt... hogy éjjel-nappal korcsában tölti életét s még... Uram bocsá... talán lopni is szokott, olyan borzasztó kinézése van. Oh mint fájt neki ez a szánakodás.

A fiucska összetette kezeckéjét s imádkozott szépen az apáért, ki ugyan nem halt meg, de a nagymama mégis azt mondta, hogy imádkozni kell érte. S imádkozik buzgón, gyenge hangja áthat a szél zugásán, oh bizonyosan áthat a felhőkön át a csillagokon, igen, ez az ima eljut a fényes mennyországba. Nagyon hatalmas az ártatlanság imádsága. A gyermek elmondta már összes imáját, a mit csak tudott az utolsóknak a végét morzsolta. »Hiszem bűnök bocsánatját, a halottak feltámadását.« A nagymama figyelmes lesz erre olyan szépen hangzik most neki ez a régi ima. Mondjuk el kicsikém még egyszer, mondjuk el újra hogy, »Hiszem a bűnök bocsánatját, a halottak feltámadását.« És most újra remél, hiszi, hogy megtér a bűnös, feltámad a halott. És ime, sötét alak közeleg, meghallja a mit imádkoznak térdre esik az ősz asszony előtt s zokogva csókolja aszott kezét. »Anyám bocsásson meg, igen higgyük a bűnök bocsánatját, mert a bűnös megtért, higgyük a halottak feltámadását, mert ime a halott feltámadott.

S az agg nő mit csinál? Nem szól, csak reszkette emeli fel fiát a földről s csókjaival halmozza el. Mi nagyobb a rengetegnél? Mi mélyebb a tengernél? Az anyai szív! S ez ne tudna megbocsátani? Oh kész a bocsánat, fedlede minden, mert: »Hiszem a bűnök bocsánatját, halottak feltámadását.« mondá csendesen. »És az örök életet. Amen« végzi be a megtért s megcsókolja kicsiny fiát.

Hüvös kezd lenni, meghatva indulok haza. Oh igen a kopaszodó fákön lesz újra zöld lomb fog énekelni lomb sűrűjében újra a madár. A hervadt rét telve lesz ismét hűmes virágokkal. Lesz majd újra tavasz talán szebb, talán ragyogóbb, mint valaha?! . . .

S szívemben megszólal a hit: »Igen, föltámadunk.«

„Enyhül a sajtó szív, midőn a kedves halottnak sirjára koszorút helyez.“

Simor.

A néma sir hangos szava.

Irtá: CARLOS.

*Szól a harang... Tompa hangja
Temetőbe hivatva,
Kinek szive-rejtekebe
Egy-egy kedves halott képe
Gyászbetűkkel van beírva
S százezerszer megsíratva . . .*

Nekem is szól a harang ércz-nyelve, az én szívemnek is van halottja, kinek fájó s mégis oly jóleső emlékének olyan sokszor elsíratja lelke.

*Buzgó lelkek nagy tömegbe'
Vonulnak a temetőbe;
S ezer csillag ezer fénye
Csillan fel a messzeségbe,
S a kis ország néma csendje
Zajosabbá válik egyre . . .*

Elvegyülök a nagy tömegbe én is, szemem azon a főséges képen révedez, mely mint egy csillagtenger, úgy tűnik föl ezer meg ezer apró lángnyelvvel. Beértünk a sirkertbe. A nagy fényárban, a sok fényes márvány-kő között alig találok rá az én egyszerű fakeresztet sironra. S azután kigyul azon a gyepes siron is a kegyelet lángja s talán még tisztábban, fényesebben ég, mint a sima márványlapokon. S mikor a kegyelet adóját leróttam, visszaszállok képzeletben abba a boldog korba, mikor még itt térdem alatt sima volt a föld s nem volt itt e domboru hant ezzel az árva fakeresztel, a mely annyi fájdalomról tudna beszélni . . .

Hej, hiszen tizenöt év nagy idő! Az a sok tűzpróbán átment ifju gondtalan gyermek volt még akkor s talán, ha előre látja a szív csatáját s megtört keserveit s ha látja rózsás reményeit a csalódás romjain keseregni, ha csak

egy pillantást vehetett volna az élet könyvébe . . . talán-talán ő is elkivánczolt volna a többi közzé, oda a cziprus lombok alá, le a földmélyébe, oda le, hol nem fáj semmi . . .

De jó is, hogy nem látunk a jövőbe! . . . A mult miatt a jelenben nem esünk kétségbe; tova szállott az már fájó keserveivel, mint a sötét éjszaka, mit eloszlat a pirkadó hajnal s a fényes napsugár; a jelenben ha elborul is ott, a hol rózsát kerestünk: se baj, megvigasztalódunk; körülrepedes a csapodár remény s olyan szép színben festi elénk a jövőt.

De vajon nem csal-e meg sokat ez a »földiekkel játszó égi tünemény;« vajon úgy álmodták-e mindnyájan a jövőt, a kik e sirokban nyugosznak, a hogyan kinek előbb, kinek utóbb osztályrésze lett?!

Szólnának csak a néma sir lakói, kiknek porai fölött a szerető gyermek, a hü hitvestárs, az őszinte barát, vagy a bánatos édes anya hullatja a fájdalom könyeit, szólnának csak . . .

De ne szóljatok, reméljük mi is, kik sirjaitok felett könyezünk és legyen zavartalan az a boldogságunk, mit a magános órák néma ábrándozása szül: hadd lássák szemünk a jövőt rózsás színben, hiszen a jelenben úgy is vajmi kevés vigasztalót találunk.

A jövő a mi reményünk s a ti sirotokból a bátorítás szavata hangzik felénk. Ti már — boldog halandók — megfutottátok a pályát, itt hagyatok a küzdő tért a mi számunkra, hogy küzdjünk, szenvedjünk mi is a díjért mit majd a másvilágon fognak kiosztani számunkra . . .

Ilyen gondolatok szállnak meg a halottak országában s ki tudja, meddig szőném gondolatom fonálát, ha a hüvös esti szellő meg nem csapja arczatot?! . . .

Felvetem a szememet s akkor veszem észre hogy a temető kert már kiürült, zsbongó zajból néma csend lett, a csillagtenger kialudt s csak itt-ott pislog egy ott feledt mécses s föl-föllobbanó fénye olyan kísértetiesen tűnik föl az est homályában . . .

Gyors léptekben hagytam el a temetőt s mikor a nagy vasrácsot becsaptam magam után: úgy éreztem mintha az a pillanatra megnyugtatót szív ismét kezdene elborulni s a jelen sivárságába visszazállani.

De megjelenik előttem az a szegény fakeresztet s az éj sötétében:

„Égi fény int felém,
S kigyul lelkem bús egén
Csillagul a hit, remény.“

„A hollak álmai felett
Szépen virul a t.“

Arany. Temetőben.

A viszontlátás.

Irtá: HANTKE EMIL.*

Az égbolt sötét mint egy elhagyatott komor sirbolt. A sűrű fekete felhők szorosan fogóznak össze, nehogy átvilánthasson rajtuk a bágyadt csillagok még bágyadtabb világa. Az eső is hol eláll, hol újból kezd, de azért folytonosan esik, csak úgy csendesen, csak úgy szomorúan. Mintha csak az idő is érezné, hogy ma halottak napja van és inteni akarna bennünket, hogy legalább ez egyetlen napon gondoljunk a halálra is.

A nép pedig, miután ősi szokásához híven, kivilágította szerettei sirhalmát és egy forró imát küld a Mindenhatóhoz a nyugvó lelki üdvéért, indul hazafele a temetőből. A templom nagy harangja is megszólal, oly szívrehatóan, hogy az embereknek önkéntelenül is köny lópózik szemükbe. Soknak eszébe van ilyenkor, hogy a világn minden mulandó és hogy az ember porból lett és porrá lesz.

A temető már majdnem üres. Itt-ott pislog egy-egy árva gyertya, figyelmeztetve, hogy úgy alszik el éltünk világa is, mint a hogy az ő világuk elalszik.

Legnagyobb csend van. A nagyharang fájdalmasan hangzó zugásán kívül néha-néha hallatszik egy pár lépés zöreje, a mely sietve hagyja el e komor helyet.

* Vidor Emil néven több sikerült tárczát irt munkatársunk neve. — A szerk.

Minden csendes, mégis a temető végén elfojtott zokogás hallatszik.

Frissen hantolt sírnál, melyet kis fakereszt jelöl, sir egy szegény asszony.

Egyetlen leánya, szemefénye, a kis Erzsike csak pár nappal ezelőtt friss és üde volt, de a gyilkos gyermek-kór, az öldöklő torok-lob elragadta a többiek köréből.

Képzeltetni a szerető anya fájdalmát, mikor egyedüli vigasztalót fosztja meg őt a kegyetlen halál. Nyomorúságos életét nagynehezen bírja eltengetni és ha kimerül, ott látja kis lányát és annak látásától új erőt nyert fáradt tagjaiba. És a nő, az anya küzdött, hogy szeretett gyermekét felnevelje.

Távol a rokonoktól, távol az ismerősöktől vonult meg a kis városban; nem volt senkije, csak kis leánya és az is most a sirban, ura pedig — a börtönben . . .

Bim-bam, bim-bam: szólt a harang és nemsokára az is elhallgatott.

Néma csend az egész vidéken. A temetőben nincs már egy árva lélek sem. Egy-egy pislogó gyertya lobban egyet itt-ott a sirokon és aztán elalszik.

Végre a szerencsétlen anya is letörli fájdalmas könyeit és bucsuzik kis lánya sirhalmától. Már kinn volt a temetőből és ballagott hazafele.

Az útszéli kereszt előtt haladt el éppen. A kereszt előtt, melynek két oldalán halványan pislogott a mécs, egy férfialak térdelt, buzgón imádkozva.

Az elhagyatott uton, a Megváltó szt. jelvénye előtt buzgón imádkozó férfi, ki rongyos ruhában, hosszú szakállával, beesett képével, a mécs halvány világánál bármily visszatartó legyen is, mégis szánalomra indit. Így érzett a szegény anya is, ki saját fájdalma és szerencsétlensége mellett is tudott a más szerencsétlenségén szánakozni. Egy fa mellé állt, távol egy kissé a kerestől, nehogy látása megzavarja a férfi áhitatosságát. A lassu eső pedig a hüvös szél által paskolva, egyformán verdeste mindegyiknek az arczat.

Végre is a nő megindult, de mire a kereszt elé ért, a férfi is felállott és tekintetük találkozott.

Mint mikor az ember valami ismerős arczat lát, de nem tud rá visszaemlékezni, hogy hol látta, vagy pedig az idő az arc egész formáját megváltoztatja, de az arcvonalak mindig megmaradnak emlékünkből, úgy nézett egymásra e két szerencsétlen.

Egyszerre a férfi a nő elé vetette magát. — Nóm! Máriám! én vagyok, nem ismeresz meg?

— Uram Isten! Te lennél az. Hát még ezt is meg kellett érnem! — és ájultan rogyott össze.

A rab, a férj fájdalomtól lesujtva rogyott neje mellé.

— Uram Isten, hát még most se telt be keserűségem pohara? Még most is bűnhődöm kell. Hol van az az idő, mikor mint boldog családapa ölelgettem napi munkám után kis Erzsikémet és kedves nőmet! — Mária! hát nem bírod elképzelni, hogy ártatlan vagyok. Ébredj! Kelj fel! — borult rá az élettelen testre. — Hisz nem csináltam én semmit. Mondj egy bátorító, egy vigasztaló szót, mert megöl a keserű fájdalom. Te is, szüleim, az egész világ is mind megvetettek. De hát miért? Hisz másképp nem cselekedhettem volna. Máriám! legalább engedj, hogy tőled halljak egy pár vigasztaló szót.

És a nő még mindig élettelenül feküdt.

— Szent Isten? Hisz te beteg vagy? Hát hova vigyelek? hol van lakásod? Emberek, emberek, segítetek! — kiálta fel és megtörve borult neje.

Végre is karjai közé vette és megindult terhével céltalanul a város felé. Gyakran megállt, gondolkozva, hogy merre, hova menjen. Nemsokára zajt hallott. Figyelni kezd és látja, hogy lámpavilág mellett egy pár alak közeledik feléje.

Mit csináljon mostan? Az egész városban nem tudja senki se, hogy ő a férje Máriának és ha most előáll vele ebben a rabruhában és eldurvult arczczal . . . nem, nem ez nem lehet. Szép csendesen letette édes terhét a földre és észrevétlenül elbujt az ut mentén levő fák háta mögé.

Az a pár ember pedig kik lámpákkal jöttek, Mária lakótársai és szomszédjai voltak. Aggódva oly késői kimaradásán, megindultak, hogy felkeressék. És meg is találják az uton eszméletlenül. Tanakodni kezdtek, hogy tulajdonképpen mihez fogjanak. Végre is karjaikban akarták felváltva hazavinni, mikor az asszony magához látszik térni és bámulva néz körül, hogy hol van és mi történik vele.

Végre is megszólal:

— Az Isten áldja meg magukat! legyenek jók és vigyenek haza. Nem, nem tudom mi történik velem és karjaikba fogódzva, szép csendesen megindultak hazafelé.

A férj pedig mint egy vezeklő kísértet, távolról követte őket, hogy megtudja neje lakását.

Szép őszi este van.

A csillagok mystikusan fénylenek és a hold elárasztja világával az egész vidéket. Semmi zaj. A távolból hallatszik néha-néha egy elfojtott kutyaugatás, majd az is elhallgatott.

Szegény Sugárné szobájában is halványan pislog egy mécs, melyet kis leánya lelki üdvéért éget. Ő maga mellette ül és fejét tenyerébe hajtva keservesen zokog. Kesergéséből egy halk zöreje az ablakon ébreszti fel. Az ajtó felé indul, hogy kinyissa.

— Ki az? kérdi halk, lassu hangon.

— Én vagyok, Mária! Férjed. Ereszsz be, be kell eresztened. Hiszen csak kell, hogy beszéljünk egymással valamit.

— Ha volt lelked tönkretenni a családod boldogságát, ha nem bírtad tekinteni nőd állapotját, úgy ne akarj most se beszélni velem. Már így is, úgy is feledtelek valahogy és most megint, újból szenvedek, mert már nincs meg a kis Erzsikém se. Oh Istenem! — és keserves zokogással rogyott az asztalra.

— Mária! Ereszsz be hát egy szegény, nyomorult férjet. Neked tudnod kell mindent. Elmondom neked mindazokat, a miket még senki nekem sem mondtam el. Ha be nem eresztesz itt ölöm el magamat az ajtód előtt.

— Jól van, gyere! Mondd el ami mondani valód van. Egy szenvedéssel több vagy kevesebb, az már mindegy. Ugy is érzem, hogy nem fog soká tartani és megyek én is Erzsikém után.

— Az Isten nem hagy el bennünket. Légy erős és térj magadhoz.

— Hát mi mondani valód van? szakítá őt félbe felesége. Azt akarod felidézni, mikor Sugár Bandi meg a felesége oly jól éltek egymással, hogy öröm volt őket nézni. És hogy ez csak pár hónapig tartott. A hűséges Sugár Bandi elkezdett kártyázni és a kártya elrontotta az egész család boldogságát. Hivatalán kívül csak ebéden volt odahaza, a többi időt mind a kártya-társak közt töltötte. Erről akarsz nekem beszélni. Tudok mindent. A kártyán vesztettél sokat, nagyon sokat és annál inkább jobban játszottál. De ugy-e ehhez pénz is kellett? Ekkor ismerkedtél meg egy gazdag barátoddal, egy fiatal léhűtővel, a kivel oly jó barátságba elegyedtetél. De különben egyformák voltatok. És ez kölcsönzött neked pénzt, a mikor csak kértél tőle. De azt ugyebár meg is kellett volna adni? Ha lett volna miből. Erre a te jó barátod ajánlatára feltetted egy kártyalapra a feleségedet...

— Mária! ne tovább, — szakítá őt félbe, — az ördög volt akkor bennem. Istenem! hova is viszi az embert a kártya.

— A játszmán barátod lett a győztes és ezzel ki lett volna egyenlítő a tartozás. A többi már ugy-e te is tudod? A jó barát érvényesíteni akarta jogát, a melyet tőled nyert, tőled, a kivel alig voltam hat hónapos házas. És miután ez nem sikerült, be akarta rajtad venni az adósságot. Ha lett volna miből. A sok hivatali előleg, a sok apró-cseprő tartozás, teljesen felemésztették hiteledet és te azért tovább is folytattad... És mi lett a vége? Elmondjam?

— Ne! hagyj abba. Hisz jobban nem bűnhődhettem volna meg úgy sem.

— Te akartad! Én is türtem eleget, még többet a soknál is. Nem tudtál már mit csinálni. Pénzed nem volt, hogy mivel játszszál, hát ott álltál a hátuk megett és néztél a kártyájukat. Sőt akkor is ott voltál, mikor másnap ki kellett volna fizetned az adósságot. Barátod akkor is nyert. Sőt, amint mondják, különben te jobban tudhatod, ily szavakat mondott: — Na még amit holnap Sugár Banditól kapok,

avval is meg lehetek elégedve. Vagy a pénzt, vagy pedig a... De tovább nem bírta mondani, mert Sugár Bandi elvakítva a dühtől, egy kést döfött a hátába. Becsukták... És akkor született meg Erzsikém, aki soh'se látta az apját.

Tovább nem bírta már. Elerőtlenedve hanyatlott le és szemeivel mereven bámult a szoba sarkába, a hol a kis méceses égett. A férj pedig ott sirt mellette, mint egy gyermek. Így voltak sokáig ebben a helyzetben, midőn a házörző eb rémes vonítására eszmélni kezdett a férj.

— Mária! vétettem ellened. Bennem egy mánia volt, a melynek vakon engedelmességetem. De új életet kezdünk és leszek neked ismét a te régi szerető Bandid. Mondd hát megbocsátasz-e?

Semmi felelet, semmi nesz, csak a mécs perczegése hallatszik.

— Szólj! Az égre kérlek, tégy velem, amit akarsz és én mindenben engedelmeskedem neked.

— Bandi! adj egy pohár vizet! sohajtá inkább, mint mondá az asszony.

— Az Istenért te rosszul vagy Mária — kiálta fel a férj felugorva és megragadá neje kezét.

Valóban Sugárné arcán földöntuli mosoly játszadozik és ajkai halkán rebegik ki e szavakat:

— Bandi! feleséged megbocsájt neked!

— Mária, te meg akarsz halni. Most! Ne, ne tedd ezt! Hisz boldoggá akarlak tenni, — de a zokogás elfoltotta szavait és sirva borult feleségére.

De nejének már csak hült tetemét csokolgatta, mert a szegény asszony, ki annyit türt és szenvedett, végre odajutott, a hova már annyiszor vágyott, kis leánya után.

— Hát itt hagyta Mária! — kiálta fel a férj, a mint felesége jéghideg kezeit megérintette. Hát nem hittél nekem? Pedig most jó urad lehettem volna. — Ha, ha, ha, kaczagott fel hangosan, szemeit vadul forgatva. — Hiszen csak bolondság az egész... Bandi kvittoljuk le az adósságot. Tegyük fel egy kártyára a feleségedet. — Bandi! feleséged megbocsájt neked!... Ha, ha, ha kaczagott fel ismét és futott ki a házból.

Az égről pedig egy csillag hullott le.

A kis Sugár Erzsike sirja mellett van egy másik sir is, de mindkettő egyformán elhagyott. Halottak napján minden siron van egy pár gyertya, csak a két sir van sötét homályba burkolva.

A városka környékén pedig egy csendes örült kóborog. Jóságú emberek vetnek oda neki egy kis ételmaradékot, mire tovább megyen, folyton mondvá: Bank!... Holnap kvittolunk... Rekontra... Bandi feleséged megbocsájt neked. Szegény örület ott találták megdermedve a két elhagyott siron, a mint halottak napján a nép ki akarta világítani a temetőt.

„A halál eszméje csak addig rettentő, míg benne az elválás eszméjével a viszonylatás gondolata nem egyesül.“

Eötvös.

Aki hisz, remél és szeret: örökké él!

Irtá: PORCSALMY SÁNDOR.

Bölcső és koporsó! Ezen két különböző czélra szolgáló tárgy egymással közeli rokon, egymásnak természetes és törvényes örökösei; közöttük a per rövid, a legrészreghajthatatlanabb bíró a halál sommás ítélete ellen felebbezés nincs, — bélyeg és illeték kötelessége nélkül szolgáltatja át a bölcső hagyatékát jogutódának a koporsónak.

A bölcső és koporsó közötti tért nevezzük mi emberek életnek, ez életünk folyamán ha valamikor, úgy bizonyára halottak napján érezzük leginkább egy felsőbb lény, — egy megfoghatatlan valóság létezését, e napon gondoljuk leginkább el, hogy a természet átmérhetetlen műhelyében sok ezer miriád kezekkel működő s végcéljaiban a teremtetést és megsemmisítést létesítő gépezet szakadatlan működése, soha nem hibázó pontos járása, — mindenek feletti bölcsességű gépésznek köszöni hibátlan járását, — bár szemekkel nem látjuk, ujjainkal nem

érezhetjük; tudjuk, érezi egész valónk, hogy ezen legnagyobb gépész maga az Isten.

Nézzük, mily ritka szép őszi pirral jött és köszöntött be a boldogultak emlékére szentelt ünnep, a halottak napja. A felhőtlen azurkék ég számtalan egyedeinek királya, a megöregedett nap mintegy érezve gyengeségét, megrövidített pályán futva könnyü meleggel töri át a mozdulatlan léget.

Ha nem számitanók a napot, ha nem gondolkoznánk minden perczekben, ha természet minden csodás alkotása és semmivé tevő akarata nem juttatná pillanatonként esztünkbe a mulandóságot; ha nem lebegne előttünk a vég, ha nem látnók a még csak imént is üde zöld lombok lassu fonnyadását, elsárgulását: az élet kora tavaszán vélők magunkat s örök ifjúságot hínénénk osztályrésztünknek.

Este van, az emberek zsongó sokasága, az első virágokból font füzérek között ki a temetőbe kocsizók szakadatlan sora valóban tavaszi képet varázsolna elénk, ha a nyíló virág illatát vosztett szinompája harmataként, nem bándokó szülőszertő, avagy hálás könyek ragyogának felénk. Ha a mélyen gyászba öltözött itt hagyott szeretettek bánatdult arca nem juttatná esztünkbe, hogy utjok a kegyelet adója, hogy czélja külsőleg mintegy példázatként, élénk színekben tündöklő, de egy rövid óra alatt végképp megsemmisülendő virággal a mulandóság eme jelével feldiszíteni a sirt; bensőleg pedig buzgó hő imát ereszteti az élet és halál félelmesen hatalmas urához az Istenhez, azokért, kiket-kiket szerető szívökről lépve, ölelő karjaik közül kérlelhetetlenül kiszakítva soha nem pótolhatólag tettek a hideg föld kebelébe; ki tán elvitte üdvök, reményük, boldogságuk, mindenüket.

Egyszerű fakereszt »Hitt, — Reménylett, — Szeretett —« felirat, elhanyagolt, senki által nem díszített sirhant, álljunk meg előtted, kérdezzük meg, hogy annak ki a jelzés szerint valóban hitt, reménylett és szeretett. édes-e a megnyugvás? Nem fájók-e a kemény rögök nyomásai, az elporladt testrészek felett örködve lebegő szellem, a halhatatlan lélek, hiszen-e, van-e reménye, szeret-e?

A hűsen fujdogálni kezdő őszi szél hangot ad, az oly keveset élt s ime elsárgultán máris aláhulló falevelek zizegéséből, mintha a következőket hallanók:

Halandó, ki magad erősnek, nagy s hatalmasnak érzed, az elvadult, immár por-és hamuvá vált tetemhez zarándokolsz. mert bár fényes élted folyása minden tekintetben, vagyon, jólét, gondtalan élet jutott osztályrészedül, a háttérben ott látod az örök jelt s tudod, hogy a tágas termeidet díszítő csillárok, a fény, a pompa értéktelen semmivé lesz előtted, küzdve a kérlelhetetlen halállal: révedező szemeid mindazokat nem látják, reszkető kezeid a mindennél drágább ereklyét, a megváltás jelét szorítják, feledve lesz előtted változatos élted zajos folyása, eltompuló elméd utolsó lobbanással csupán azt kérdi: hittél, reménylettél, s szeretted-e? S ha mindezekre igenlőleg válaszolhatsz: édes lesz a megváltás minden földi javaidtól.

Lásd az itt elporladt leánya a legnagyobb boldogság közepette, szerető gondos szülők karjai között édes mosolylyal lehelte ki lelkét, a Megváltó nevét rebegték utoljára ajkai, pedig azt munkájában is csak alig látta, de erős hittel hitte, reménye volt az örök dicsőség s ime halhatatlan lelke elérte azt, boldog a boldogok között, szerettei felett örködik, szeret végtelenül örökre, pihenése édes, mert tudja, hogy nem örök. Az Isteni példában való hit, az elhagyottakkal való egyesülés biztos reménye, az örök dicsőség véghetetlen szeretete tesz édes nyugvását.

A Hit, Remény, Szeretet örökké való, ki hisz, remél és szeret: örökké él.

Feltámadunk!

